

Eläkeläiset ry:n vuosikertomus 2017

ELÄKELÄISET ry
PENSIONÄRERNA rf

Eläkeläiset ry:n vuosikertomus 2017

Kansikuva: Suomi 100 – tilkusta peitoksi -hankkeessa opastettiin Eläkeläiset ry:n jäsenistöä valmistamaan värikkäitä tilkkuja, joissa tilkuntekijä voi erilaisia tekniikoita soveltaen kuvata tärkeimpiä ajatuksiaan tai mui-tojaan satavuotiaassa Suomessa. Jäsenistön valmistamista tilkuista koottiin 150 neliömetrin tilataideteos, joka asetettiin näytteille Vuokatin kesäpäivillä kesäkuussa 2017. Tilkusta peitoksi hankkeen suunnitteluun ja toteut-tamiseen osallistuivat Kansan Sivistystyön Liitto KSL ry:n kulttuurintuottaja Jutta Lithovius ja koulutustuottaja Tiina Huhtala.

Tämän vuosikertomuskirjan pohjana on Eläkeläiset ry:n 20. edustajakokouksen hyväksymä toimintakertomus vuodelta 2017.

Vuosikertomuksen toimitus ja taitto: Tuomas Talvila / Eläkeläiset ry

SISÄLTÖ

ELÄKELÄISET RY VUONNA 2017	4
PENSIONÄRERNA RF ÅR 2017	5
VAIKUTTAMINEN YHTEISKUNTAAN	7
YHTEISTYÖ	11
HALLINTO JA TOIMISTO	15
JÄRJESTÖTYÖ JA TOIMINNAN OHJAUS	17
KULTTUURI JA KOULUTUS	23
KEHITTÄMISHANKKEET	29
VIESTINTÄ JA TIEDOTTAMINEN	35
TALOUS	38
Jäsenyydet/edustus	12
Toimintatilastot	20–21
Kussit	25
Tiedotteita, kannanottoja ja lausuntoja	36

Eläkeläiset ry vuonna 2017

Vuoden 2017 alusta voimaan astunut eläkeuudistus kirvoitti vilkasta yhteiskunnallista keskustelua sukupolvien välisestä oikeudenmukaisuudesta. Talouden nousukaudesta huolimatta vallinnut leikkausmieliala kiihdytti sukupolvien väliseen vastakkainaseteluun niukkenevista resursseista.

Eläkeläiset ry huomautti tällaisen vastakkainasetelun olevan epäreilua ja keinotekoista ja leikkauspolitiikan lyhytnäköistä. Yhteiskunnallinen eriarvoisuus ja tuloerot eivät ole ensisijaisesti sukupolvikysymys, vaan eriarvoisuus koskee kaikkia ikäryhmiä. Eläkeläisköyhyys on edelleen laajaa ja monet leikkaukset kohdistuvat eläkeläisten toimeentuloon, kuten kansaneläkeindeksin jäädytys, lääkekorvausten heikennykset ja palvelumaksujen korotukset.

Leikkausten sijaan suotuisan yhteiskunnallisen kehityksen takeita ovat työllisyydestä huolehtiminen, vahvat hyvinvointipalvelut ja riittävä sosiaaliturva.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistus on kadottanut alkuperäiset tavoitteensa. Juha Sipilän hallitus perusteli markkinaehtoista malliaan säästöillä ja palveluiden parantamisella, vaikka asiantuntijoiden mukaan seurauksena ovat päinvastoin palveluiden eriarvoisuus ja kustannusten nousu. Eläkeläiset ry totesi lausunnossaan sote-uudistuksen ns. valinnanvapauden suosivan terveysyritysten voittoja, suurten kaupunkien hyvätuloisia ja korkeasti koulutettuja, kun taas ikääntyneiden ja kaupunkien ulkopuolisen väestön palvelut uhkaavat heikentyä ja kallistua.

Eläkeläistoiminnan toimintaympäristö on murroksessa. Uusien eläkeläisten kokemus järjestötoiminnasta on edellisiä sukupolvia ohuempaa, ja syyt osallistua ja odotukset toiminnalta ovat erilaisia. Tämä näkyy eläkeläistoiminnan jäsenmäärässä, osallistumisen tavoissa ja sitoutumisessa. Digitalisointi tuo uusia mahdollisuuksia järjestötoimintaan, mutta asettaa myös vapaaehtoisille korkeita vaatimuksia.

Eläkeläiset ry:n toiminta tavoittaa kymmeniätuhansia ihmisiä. Neljäntoista aluejärjestön ja 220 jäsenyhdistyksen vapaaehtoistehtävissä toimii yli 6 200 henkilöä. Korkean osallistumisasteen ansiosta pienelläkin joukolla voidaan tehdä uutta, vaikuttavaa ja näkyvää toimintaa. Jäsenistön aktiivisuus näkyi myös valtuuston saamisessa yli 50 aloitteessa.

Vuoden 2017 suuri tapahtuma oli Sotkamon Vuokatin kesäpäivät ”Suomi 100 – työllä rakennettu”, joka kokosi noin 2 000 osallistujaa ja runsaasti jäsenyhdistysten itse tuottamaa ohjelmistoa. Koko maan kattava yhteistyö näkyi muun muassa liikunta- ja tanssinäytöksissä, suurkuorossa ja 150 neliömetrin laajuudessa tilkkupeitossa. Kesäpäivät olivat

osa Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlintaa. Myös kirjoituskilpailuun, kuvauskilpailuun ja liikuntakampanjaan osallistuminen oli vilkasta.

Yhteiskunnan ja järjestötoiminnan digitalisointiin vastaamiseksi jatkettiin Verkko ja vempaimet hallintaan -hanketta. Eläkeläiset ry kannusti jäsenyhdistyksiään näkymään vahvemmin netissä ja sosiaalisessa mediassa. Järjestötoiminnan sekä harrastus- ja liikuntatoiminnan tueksi järjestettiin koulutusta. Paikallisen ja alueellisen matalan kynnyksen toiminnan tueksi käynnistettiin yhdistysverstastoiminta. Eläkeläisväestön monikulttuurisuus ja moninaisuus näkyi Teemme yhdessä –toiminnassa.

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry on tärkeä eläkeläisten edunvalvonnan foorumi. EETU:n yhteisiä tavoitteina olivat vuonna 2017 etenkin eläkeläisköyhyyden torjunta, digisyrjäytymisen estäminen ja vanhusneuvostojen aseman vahvistaminen. Kuntavaaleissa 2017 Eläkeläiset ry piti esillä EETUn yhteisten tavoitteiden ohella muun muassa lähipalveluita ja julkisten palveluiden ensisijaisuutta. Järjestön valtuusto otti kantaa ikäihmisten oikeuksien takaamiseksi digitalisoinnissa. Syksyllä 2017 järjestön hallitus käynnisti jäsenkeskustelun pohjustamaan ikääntymispoliittista tavoiteohjelmatyötä.

Eläkeläiset ry on eläkeläisten ja ikääntyneiden yhteenliittymä yhteiskunnallisessa edunvalvonnassa ja sosiaalinen yhdysside toiminnassa ja harrastuksissa. Järjestön toimintaa vuonna 2017 ohjasivat 19. edustajakokouksen päätökset, Liikettä ja kulttuuria eläkeläisten parissa 2015 - 2018 -asiakirja sekä valtuuston linjaukset ja päätökset. Edunvalvontaa ohjasi vuonna 2011 hyväksytty ikääntymispoliittinen asiakirja Oikeus arvokkaaseen ikääntymiseen.

Eläkeläiset ry:n puheenjohtajana toimi Martti Korhonen ja valtuuston puheenjohtajana Kalevi Kivistö. Toimiston henkilökunnassa oli paljon vaihtuvuutta. Toiminnanjohtajana aloitti elokuussa Jan Koskimies, Hannu Partasen jäätyä eläkkeelle.

Järjestön taloustilanne oli varsinaisen toiminnan osalta hyvä. Epävarmuutta tuotti järjestön omistama kylpylähotelli Kuntoranta, jolle etsittiin uutta omistajaa.

JAN KOSKIMIES
toiminnanjohtaja

Pensionärerna rf år 2017

Pensionsreformen som trädde i kraft i början av 2017 födde en livlig debatt om rättvisa mellan generationerna. Trots den ekonomiska högkonjunkturen rådde det en nedskärningsmentalitet som uppmuntrade till motsättningar mellan generationerna om allt knappare resurser.

Pensionärerna rf påpekade att dylika motsättningar är orättvisa och konstgjorda och nedskärningspolitiken kortsiktig. Ojämlighet och inkomstskillnader är inte främst en generationsfråga, utan det råder ojämlikhet inom alla åldersgrupper. Fattigdom bland pensionärerna är fortfarande utbredd, och många nedskärningar har drabbat pensionärernas utkomst, såsom frysning av folkpensionsindexet, försäkring av läkemedelsersättningar och förhöjning av serviceutgifterna.

I stället för nedskärningar är hög sysselsättning, välfärdsservice och tillräckligt socialskydd garantier för en sund samhällig utveckling.

Regeringens social- och hälsovårdsreform har förlorat sina ursprungliga målsättningar. Juha Sipiläs regering motiverade sin marknadsbaserade modell med besparingar och bättre service, fast sakkunniga bådär tvärtom både om ökad ojämlikhet och om höjda kostnader. Pensionärerna rf konstaterade i sitt utlåtande om vårdreformens s.k. valfrihet att den gynnar vårdföretagens vinster, höginkomsttagare och högutbildade, medan service för de äldre och de på glesbygden riskerar att försämrats och bli dyrare.

Miljön för pensionärsverksamheten förändras. Nya pensionärer har mindre erfarenhet av föreningsliv än de tidigare generationerna, och motiveringarna och förväntningarna för deltagandet är annorlunda. Detta syns i medlemsantalet, och i olika sätt att delta och engagera sig. Digitaliseringen skapar nya möjligheter i föreningslivet, men ställer samtidigt höga krav för frivilliga aktörer.

Pensionärerna rf når årligen tiotusentals människor. Över 6 200 frivilliga åtar sig uppgifter inom fjorton distriktsorganisationer och 220 lokalföreningar. På grund av den höga delaktigheten kan även en mindre grupp åstadkomma en ny, effektiv, och synlig verksamhet. Medlemmarnas engagemang syntes också i de över 50 motioner som lämnades till fullmäktigemötet.

Den stora händelsen år 2017 var sommardagarna i Vuokatti i Sotkamo med temat "Finland 100 – byggt med arbete", som förde samman ca 2 000 deltagare och innehöll rikligt med lokalföreningars eget program. Den landsomfattande förberedelsen syntes bl. a. i motions- och dansföreställningar, storkören och

i det 150 kvadrat stora lapptäcket. Sommardagarna var en del av 100-årsfirandet av Finlands självständighet. Deltagandet var livligt även i skrivartävlingen, fotograferingstävlingen och motionskampanjen.

För att bemöta digitaliseringen av samhället och föreningslivet fortsatte projektet "Nätet och apparater i kontroll". Pensionärerna rf uppmuntrade sina lokalföreningar att synas starkare på nätet och i sociala medier. Föreningsverksamhet och motions- och fritidsverksamhet stöddes med skolning. De s.k. föreningsverkstäderna startades till stöd för lokal och regional verksamhet med låg tröskel. Mångfalden och mångkulturalism av pensionärsbefolkningen syntes i Vi gör tillsammans –verksamheten.

Pensionärsförbundets intresseorganisation PIO rf är ett viktigt forum för intressebevakning. PIOs gemensamma mål år 2017 var i synnerhet bekämpning av pensionärsfattigdomen, digi-utanförskap, samt förstärkning av seniorråden. Under kommunalvalet 2017 framhöll Pensionärerna rf utöver PIOs gemensamma mål bl.a. närservice och prioritering av offentliga tjänster. Förbundets fullmäktige tog ställning till tryggandet av de äldres rättigheter i digitaliseringen av samhället. På hösten 2017 startade styrelsen en medlemsdebatt till remiss för det blivande åldrandepolitiska målprogrammet.

Pensionärerna rf är en intresseorganisation för pensionärer och de äldre och för samman människor till sociala aktiviteter. Förbundets verksamhet år 2017 styrdes av det 19 representantmötets beslut, Motion och kultur bland pensionärer 2015 – 2018 – dokumentet, samt fullmäktiges beslut och linjedragningar. Intressebevakningen styrdes av det år 2011 godkända åldrandepolitiska dokumentet Rätt till värdigt åldrande.

Pensionärerna rfs ordförande var Martti Korhonen och fullmäktiges ordförande Kalevi Kivistö. Förbundets kansli präglades av en betydande personalomsättning. Som verksamhetsledare började i augusti Jan Koskimies, efter att Hannu Partanen gått i pension.

Förbundets ekonomiska situation var bra gällande operativ verksamhet. Osäkerhet förorsakades av det av förbudet ägda spahotellet Kuntoranta, för vilket söktes en ny ägare.

JAN KOSKIMIES
verksamhetsledare

Vuokatin kesäpäivät 2017: Eturivissä juhlapuheen pitänyt europarlamentaarikko Merja Kyllönen, Eläkeläiset ry:n puheenjohtaja Martti Korhonen ja valtuuston puheenjohtaja Kalevi Kivistö.

”Yhteiskunta perustuu luottamukseen, ja on vastattava kansalaisille annetuista eläke-, palvelu- ja hoivalupauksista. Moniarvoinen ja vireä, terveyttä ja sosiaalista hyvinvointia tuottava eläkeläistoiminta on yhteiskunnan yhteinen etu.”

Vaikuttaminen yhteiskuntaan

Eläkeläiset ry:n keskeinen, sääntöjen mukainen tehtävä on eläkeläisten vaikuttamistyön ja edunvalvonnan organisoiminen valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti. Järjestö keskittyy valtakunnalliseen vaikuttamiseen ja luo edellytyksiä jäsenyhdistysten alueelliselle ja paikalliselle vaikuttamistyölle.

Järjestön edunvalvontaa ohjaa vuonna 2011 hyväksytty ikääntymispoliittinen asiakirja ”Oikeus arvokkaaseen ikääntymiseen.” Siinä järjestön ikääntymispolitiikkaa ohjaavia arvoja ovat ihmisarvo, tasa-arvo ja solidaarisuus, joka ulottuu yli sukupolvien. Edelleen järjestö linjasi 19. edustajakokouksen ”Liikettä ja kulttuuria eläkeläisten parissa 2015–2018” -asiakirjassaan, että se nojaa edunvalvonnassaan sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja heikoimpia kohtaan osoitettavan solidaarisuuden arvoihin. Järjestö toimii erityisesti eläkeläisköyhyyden poistamiseksi.

Syksyllä 2017 järjestön hallitus käynnisti työn tavoitteiden konkretisoimiseksi uudeksi ikääntymispoliittiseksi tavoiteohjelmaksi. Edunvalvonnan tavoitteet muodostetaan demokraattisesti jäsenkeskustelun kautta ja järjestön omia asiantuntijoita hyödyntäen siten, että uusi ohjelma valmistuisi vuonna 2019. Eläkeläiset ry:n ikääntymispolitiikassa ajankohtaisia aihepiirejä ovat sote-palveluiden ja toimeentulon kysymysten lisäksi mm. demokratia, yksinäisyys, digitalisointi, elinympäristö, sekä yhteiskunnan moninaisuus.

Järjestö ajaa asiakirjoissaan esittämiään tavoitteita kannanotoilla, lausunnoilla, tilaisuuksilla ja keskusteluilla ja käyttämällä erilaisia sidosryhmäkanavia. Vaikuttamistyössä ja edunvalvonnassa on rakennettu yhteistyötä toisten eläkeläisjärjestöjen kanssa. Valtakunnallisen edunvalvonnan yhteiseksi foorumiksi on vakiintunut Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry. Vuonna 2017 suunniteltiin myös uudenlaista ay-liikkeen kanssa tehtävää edunvalvonnan yhteistyötä.

Vuonna 2017 Eläkeläiset ry:n vaikuttamistyössä kiinnitettiin huomiota eläkkeisiin ja toimeentuloon, eläkeläisköyhyyteen, sote-uudistukseen ja sen vaikutuksiin palveluihin ja niiden saatavuuteen, yhteiskunnan ja palveluiden digitalisointi, sekä ikäväestön kohtaamaan yksinäisyyteen ja arvostuksen puutteeseen. Yhteiskunta perustuu luottamukseen, ja on vastattava kansalaisille annetuista eläke-, palvelu- ja hoivalupauksista. Moniarvoinen ja vireä, terveyttä ja sosiaalista hyvinvointia tuottava eläkeläistoiminta on yhteiskunnan yhteinen etu.

Yleisen taloustilanteen paranemisesta huolimatta Suomen hallitus on jatkanut leikkauslinjaa. Ikääntyneiden toimeentuloa vaikeuttivat kansaneläkeindeksin jäädytys, sote-palveluiden korkeat palvelumaksut, vuokrien kohoaminen erityisesti suurissa kaupungeissa, sekä lääkekorvauksien korkeat omavastuut.

Vuoden 2017 alusta astui voimaan eläkeuudistus, jossa eläkeikä nousee asteittain, ja se tullaan sitomaan elinajanodotteeseen. Työssä jatkamiseen kannustetaan. Eläketurvakeskuksen (ETK) laskelmien mukaan Suomen eläkejärjestelmä on pitkällä aikavälillä kestävä. Myös kansainvälisessä vertailussa Suomessa on eläkejärjestelmän osalta varauduttu väestön ikääntymiseen hyvin.

Eläkeuudistus ei ole kaikilta osin tyydyttävä. Siinä ei riittävästi oteta huomioon ihmisten työ- ja elinhistorian, elämäntilanteen ja ikääntymisen yksilöllisiä eroja. Osittain varhennettu vanhuuseläke on monille toimiva mahdollisuus, mutta työuraeläkkeen ehdot ovat liian ankarat, jotta se olisi varteenotettava vaihtoehto.

Uudet työeläkelait eivät muuta kansaneläkkeen ja takuueläkkeen asemaa suomalaisessa eläkejärjestelmässä. Ne ovat osa perusturvaa ja määrittävät eläketulon vähimmäistason. Kansaneläkeindeksin jäädyttäminen vuonna 2017 heikensi satojen tu-

hansien eläkeläisten toimeentuloa. Täyttä kansaneläkettä saavan tulot olisivat tänään 18 euroa kuukaudessa korkeammat ilman viime vuosien indeksileikkauksia. Vuoden 2017 lopussa kansaneläkkeen saajia ja työeläkettä kansaneläkkeellä täydentäviä oli yhteensä noin 604 000 henkilöä.

Eläkeuudistus kirvoitti myös keskustelua järjestelmän kestävydestä. Keskustelua leimasi yksilökeskeinen etujattelu solidaarisen yhteiskuntapolitiikan sijaan. Ikääntymisen tarkastelu kustannustekijänä näkyi esimerkiksi ”hoivavelan” kaltaisten käsitteiden käyttönä.

Keskustelua käytiin myös kansalaisaloitteesta työeläkeindeksin palauttamisesta palkkatasoindexiksi, joka keräsi yli 84 000 allekirjoitusta. Aloitteella tavoiteltiin mm. eläkeläisköyhyyteen puuttumista. Aloite oli huomattava osoitus eläkeläisten aktiivisuudesta ja uusien vaikutuskanavien omaksumisesta. Eduskunta hylkäsi aloitteen 22.3.2017.

Eläkeläiset ry katsoo, että väestön ikääntyminen tulisi nähdä myönteisesti yhteiskunnan onnistumisena. Ikääntymisen kustannuksiin keskittyvä vastakkainasettelu ikäryhmien välillä on keinotekoista ja tarkoitushakuista. Eläkkeiden ja ikääntyvän väestön palveluiden rahoitus ei muodostu ongelmaksi, kun harjoitetaan työllisyyttä lisäävää ja kansalaisten kulutuskysyntää tukevaa aktiivista talous- ja työllisyyspolitiikkaa.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistuksen alkuperäiset ikääntymispoliittiset tavoitteet palveluiden integraatiosta ja paremmasta saatavuudesta ovat

valitettavasti jääneet yksityisiä terveyspalveluita palvelevan valinnanvapausmallin sekä maakuntauudistuksen rakenteiden jalkoihin. Lainvalmistelua on heikentänyt asiantuntijoiden esittämän kritiikin sivuuttaminen.

Eläkeläiset ry kritisoi omassa lausunnossaan hallituksen valitsemaa valinnanvapausmallia eriarvoistavaksi ja ikäihmisiä syrjiväksi. Sote-uudistuksesta käyty julkinen keskustelu on keskittynyt terveydenhuoltoon, mutta ikääntyneille tärkeät kysymykset, kuten vanhuspalvelut ja omais- ja läheishoito ovat jääneet vähäiselle huomiolle. Vanhuspalvelulaissa annettu palvelulupaus menettää uskottavuuttaan.

Palveluiden digitalisointi on edennyt nopeasti ja johtanut fyysisten palveluiden karsimiseen. Ilman pankkitunnuksia ja muita digitaalisia valmiuksia viranomaisasiointi vaikeutuu ja sosiaali- ja terveyspalvelujen saatavuus heikkenee, kuten myös liikenne- ja vapaa-ajan palvelut sekä päivittäisten ostosten tekeminen. Eläkeläiset ry:n mukaan digitalisoinnin mahdollisuuksia tulisi hyödyntää palveluiden parantamiseen ja henkilöresurssien vapauttamiseen palvelemaan niitä, joille digitaalisten palveluiden käyttö ei ole luontevaa. Digitalisointi ei saa olla säästökeino, jolla karsitaan henkilökohtaista palvelua.

Eläkeläiset ry kannusti eläkeläisiä osallistumaan ja vaikuttamaan aktiivisesti 9.4.2017 pidetyissä kuntavaaleissa, käyttämään äänioikeuttaan ja haastamaan puolueita ja ehdokkaita eläkeläisille tärkeissä asioissa. Järjestön hallitus hyväksyi kärkitavoitteet kuntavaaleja varten.

”Eläkeläiset ry vastaa muutokseen uusilla toimintamodoilla, tukemalla jäsenyhdistyksiä, viestinnällä ja yhteistyön tiivistämisellä.”

Vuokatin kesäpäivät 2017

Eläkeläiset ry:n vaikuttamistyötä tukee eläkeläisten työuran aikana hankkima monialainen asiantuntemus sekä mittavat mahdollisuudet vapaaehtoistyöhön. Tulosten todentamista vaikeuttaa usein vaikuttamistyön pitkäjänteisyys ja monien tavoitteiden moniulotteisuus.

Uusia mahdollisuuksia edunvalvontaan tuovat nykyaikaisten viestintävälineiden käyttöönotto, jäsenistön kokemus yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta, kuten päätöksenteosta tai kampanjoinnista, jäsenyhdistysten välisen alueellisen yhteistyön tiivistäminen, sekä uusien yhteistyökumppanien hakeminen.

Uhkana on eläkeläisten vaikutusvallan kaventu-
minen, mitä voimistaa digitalisoinnin kasvava merkitys myös vaikuttamistyössä. Kansalaiskes-

kustelu on siirtynyt keskeisesti nettiin, samalla kun jäsenistö ikääntyy ja ajallinen etäisyys työelämässä opittuihin digitaalisiin valmiuksiin kasvaa. Lainsäädäntöhankkeiden laajuus, monimutkaisuus ja nopea aikataulu asettavat myös korkeita vaatimuksia vapaaehtois pohjalta toimivalle eläkeläisjärjestölle.

Edunvalvonnan on kyettävä vastaamaan yhteiskunnan jatkuvaan muutokseen, sekä mielenkiinnon kohteiden että vaikuttamistyön muotojen osalta. Tavoitteiden edistäminen kunnissa, maakunnissa ja valtakunnallisesti edellyttää suunnitelmallisuutta ja jäsenistön kouluttamista. Tehokas vaikuttamistyö edellyttää tavoitteiden edistämistä oikea-aikaisesti, täsmällisesti, oikeassa paikassa ja tehokkain välinein.

Vuokatin kesäpäivät 2017

Yhteistyö

Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry

Järjestö on Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry:n jäsen. EETU toimii valtakunnallisten eläkeläisjärjestöjen yhteenliittymänä eläkeläisten ja ikäihmisten taloudellisten ja sosiaalisten etuuksien ja oikeuksien parantamiseksi. Toiminta keskittyy eläkeläisten valtakunnalliseen edunvalvontaan.

EETUn jäsenjärjestöjä ovat Eläkeläiset ry:n lisäksi Eläkeliitto ry, Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL ry, Kansallinen senioriliitto ry, Kristillinen Eläkeliitto ry ja Svenska pensionärsförbundet rf. EETUn jäsenjärjestöillä oli vuonna 2017 henkilöjäseniä yhteensä 289 336 ja 1 249 paikallis- ja 77 alueyhdistystä.

Vuorotteluperiaatteen mukaisesti EETUn puheenjohtajajärjestönä toimi vuonna 2017 Eläkkeensaajien Keskusliitto ry. EETUn hallitus piti toimintavuoden aikana neljä varsinaista kokousta sekä vuoden 2018 hallituksen järjestäytymiskokouksen syyskokouksen jälkeen 29.11.2017. Hallituksen työvaliokunnan muodostivat jäsenjärjestöjen toiminnanjohtajat. Työvaliokunta kokoontui toimintavuoden aikana 10 kertaa.

Sääntömääräisissä EETUn kevät- ja syyskokouksessa järjestöä edustivat puheenjohtaja ja toiminnanjohtaja. Molempien kokousten yhteydessä kuultiin asiantuntijoiden alustukset. Kevätkokouksen kannanoton otsikko oli ”Digitalisointi ei saa johtaa ikääntyneiden kansalaisten syrjimiseen” ja syyskokouksen ”Maakuntiin toimivat ja edustavat vanhusneuvostot”. Vaikuttamistyön apuna EETUlla on neuvottelukunta, jossa Eläkeläiset ry:tä edusti valtuuston puheenjohtaja Kalevi Kivistö.

Vuoden 2017 aikana EETU otti kantaa ja antoi lausuntoja useisiin lainsäädäntöhankkeisiin korostaen ikäväestön näkökulmaa. Ajankohtaisia aiheita olivat mm. toimeentulon, demokratian ja palveluiden digitalisoinnin kysymykset. Kuntavaaleihin EETU teki oman tavoiteasiakirjansa nimeltään Kunnat kuntoon 2017 – vaatimuksia ikäihmisten olojen parantamiseksi. Kuntavaalien

jälkeen 24.5.2017 lähetettiin kaikkiin kuntiin kirje, jossa onnitteltiin kuntavaaleissa valittuja luottamushenkilöitä. Samalla muistutettiin kuntalain (27 §) mukaisten vanhusneuvostojen merkityksestä.

Eläkeläisparlamentti toteutettiin 17.11.2017 Kuntatalolla Helsingissä. Aiemmista vuosista poiketen lähetettiin kutsu jäsenjärjestöjen hallinnon edustajien lisäksi EETUn alueellisissa neuvottelukunnissa toimiville edustajille. Yhteensä osanottajia oli 71, joista Eläkeläiset ry:stä 17 henkilöä. Tilaisuudessa käytiin läpi tuloksia EETUn kyselystä alueellisissa neuvottelukunnissa toimiville jäsenille sekä sote- ja maakuntauudistustyötä alueellisesti.

EETUn edustajat keskustelivat ja neuvottelivat keskeisten sidosryhmien kuten eduskunnan, sosi-aali- ja terveysministeriön, Eläketurvakeskuksen, Kelan ja TELAn edustajien kanssa. Kelan johdon tapaaminen pidettiin toimintavuoden alussa 10.1.2017.

EETU-järjestöjen puheenjohtajat tapasivat eduskuntaryhmien edustajat 27.9. ja luovuttivat kannanoton valtion talousarvioehdotukseen 2018. EETU ilmaisi pettymyksensä siihen, että talousarvioesityksessä oltiin jättämässä voimaan tehdyt säästöpäätökset perusturvan indekseihin liittyen. Esitimme, että perusturvan indeksitarkistusten jäädytyksistä luovutaan ja myös kansaneläkkeeseen annetaan vastaavan suuruinen korotus kuin takuueläkkeeseen. Lisäksi on laadittava toimenpideohjelma, jolla eläkeläisköyhyys käännetään laskuun.

EETU oli vuonna 2017 edustettuna mm. seuraavissa elimissä:

- Kelan neuvottelukunta
- Kelan eläkeasiain neuvottelukunta (Eläkeläiset ry:stä Jan Koskimies)
- VM:n Yhteispalveluiden neuvottelukunta
- Ikääntyneiden asumisen koordinaatioryhmä
- Selkokeskuksen neuvottelukunta (Eläkeläiset ry:stä Tiina Rajala)
- Vanhustyön Keskusliiton korjausneuvonnan

neuvottelukunta

– Ikäihmisten liikunnan kansallisen toimenpideohjelman ja Voimaa vanhuuteen -ohjelman ohjausryhmä (Eläkeläiset ry:n Eva Rönkkö, varajäsen)
Järjestön Eläkeläinen-lehdessä tiedotettiin EETUn toiminnasta.

Sosiaali- ja terveystyö ja muu yhteistyö

SOSTE Suomen sosiaali- ja terveys ry on valtakunnallinen kattojärjestö, joka kokoaa yhteen yli 200 sosiaali- ja terveysalan järjestöä sekä useita kymmeniä muita yhteistyöjäsentahoja. Järjestö on SOSTE:n jäsen. SOSTE:n hallituksessa järjestöä edusti hallituksen toimikauden loppuun saakka Hannu Partanen.

Kolmen itsenäisen rahapelitoimijan toiminta yhdistettiin uuteen yhtiöön ja uusi Veikkaus aloitti toimintansa vuoden 2017 alusta. Samaan aikaan RAY:n avustustoiminta siirtyi sosiaali- ja terveysministeriöön perustettuun sosiaali- ja terveystyöjärjestöjen avustuskeskukseen (STEA).

Järjestön edustajat osallistuvat STEA:n, SOSTE:n ja muiden sote-alan toimijoiden järjestämiin ta-

pahtumiin, koulutustilaisuuksiin ja verkostoihin. Koulutus- ja kulttuuritoiminnassa tehdään yhteistyötä Kansan Sivistystyön Liiton ja KSL-opintokeskuksen kanssa. KSL:n hallituksessa järjestöä edusti Tiina Rajala. Vuonna 2017 siirrettiin merkittävä määrä materiaalia Kansan Arkistoon. Järjestö tekee yhteistyötä Työväen Urheiluliitto TUL ry:n kanssa muun muassa Veteraanien kulttuurikatselmusten järjestämisessä. Järjestö tekee yhteistyötä useiden ammattijärjestöjen veteraani-jaostojen kanssa. Vuonna 2017 suunniteltiin uutta yhteistyötä Suomen Elintarviketyöläisten liitto SEL ry:n kanssa.

Pohjoismainen ja eurooppalainen yhteistyö

Pohjoismaisen yhteistyötoimikunnan NSK:n jäsenjärjestöjä ovat: Faglige Seniorer (Tanska), Landsfelag Pensjónista (Färsaaret), Landssamband eldri borgara (Islanti), Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL (Suomi), Pensjonistforbundet (Norja), Eläkeläiset ry (Suomi), Svenska Kommunal Pensionärernas Förbund (Ruotsi) ja Pensionärernas Riksorganisation PRO (Ruotsi). NSK:n jäsenjärjestöillä on yhteenlaskien noin miljoona jäsentä. NSK on AGE Platform Europeen yhteisöjäsen.

Jäsenyydet / edustus 2017

Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry (Tiina Rajala)
Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry (Martti Korhonen, Jan Koskimies, Kalevi Kivistö)
Eläkeläisjärjestöjen Pohjoismainen yhteistyötoimikunta (Kalevi Kivistö, Jan Koskimies)
European Network on Intercultural Elderly Care (Eva Rönkkö)
Folkets Bildningsförbund rf
Kansan Arkisto (Tiina Rajala)
Kansan Arkiston ystävät ry
Kansan Sivistystyön liitto ry (Tiina Rajala)
Kansan Radioliitto ry
Kunnon Elämä ry
Solaris-lomat ry (Heli Grönroos)
Suomen Työväen Urheiluliitto TUL (yhteyshenkilö Tiina Rajala. TUL:lla, Eläkkeensaajien Keskusliitto EKL:llä ja Eläkeläiset ry:llä on keskinäinen yhteistyösopimus.)

Sosiaali- ja terveysministeriön Vanhuus- ja eläkeasioiden neuvottelukunta (Jan Koskimies, Irmeli Mandell)
Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta Somla (Hannu Partanen)
SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry (Hannu Partanen)
Työväenperinne – Arbetartradition ry
Vanhustyön keskusliitto ry
Veronmaksajien Keskusliitto

Osakkuudet:

Kuntoranta Oy: Hannu Partanen, pj., Heli Grönroos (3.11.2017 asti), Jarmo Ikäheimonen, Matti Pirnes, Jan Koskimies (3.11.2017 alkaen)
As Oy Mechelininkatu 20

AGE:lla on kaikkiaan 165 eurooppalaista jäsenjärjestöä. AGE:n tehtävänä on vaikuttaa EU:n päätöksentekoon ikäihmisiä koskevista kysymyksissä.

Pohjoismaainen yhteistyötoimikunta NSK järjesti kaksi kokousta: vuosikokouksen 3.–4.5. Helsingissä ja 7.–9.11. syyskokouksen Bergenissä Norjassa. Syyskokouksen yhteydessä järjestettiin perinteinen seminaari sekä AGE:n työryhmissä toimivien asiantuntijoiden tapaaminen.

Vuosikokouksessa ja syyskokouksessa kuultiin maaraportit kustakin jäsenmaasta. Vuosikokous käsitteli lisäksi sääntömääräiset kokousasiat sekä kuuli yhteenvedon jäsenmaissa tehdystä eläkejärjestelmien heikkouksista. Syksyn seminaarin teemana oli hoitoteknologia ja digitalisointi sekä eläkeläisköyhyys. Syyskokous laati eläkeläisköyhyydestä kannanoton. Se julkaistiin muun raportoinnin yhteydessä Eläkeläinen-lehdessä.

Kevätkokoukseen osallistuivat valtuuston puheenjohtaja Kalevi Kivistö ja järjestösihteeri Anu Mäki. Syyskokoukseen osallistuivat Kalevi Kivistö, toiminnanjohtaja Jan Koskimies sekä Anu Mäki.

NSK:lla oli toimintavuoden aikana edustus AGE Platform Europen hallituksessa ja sen asiantuntijaryhmissä. NSK:n EU-koordinaattori toimitti vuoden aikana seitsemän uutiskirjettä. Sähköinen uutiskirje lähetettiin järjestön ruotsinkielisille yhdistyksille.

Monikulttuurisuustyön suunnittelija Eva Rönkkö osallistui huhtikuussa ENIEC-verkoston (European Newtwork on Intercultural Elderly Care) vuositapaamiseen Unkarissa. Tapaamisessa oli keskiössä Unkarin oman etnisen vähemmistön romani-vanhusten kysymykset. Järjestömme monikulttuurinen toiminta oli edustettuna myös Haagissa järjestetyssä ikäystävällisten kaupunkien konferenssissa. Suunnittelija Eva Rönkkö esitteli konferenssin moninaisuus-työpajassa Eläkeläiset ry:n pitkäjänteistä työtä maahan muuttaneiden ja Suomessa syntyneiden iäkkäiden yhdessä liikkumisen eteen.

Kansainvälisen yhteistyön seurantatehtävistä on vastannut järjestösihteeri ja Suomea koskevien maaraporttien laatimisesta pääosin Kalevi Kivistö.

Arvio yhteistyöstä ja kansainvälisestä toiminnasta

EETU on vakiintunut valtakunnallisten eläkeläisjärjestöjen yhteisenä lausunnon antajana ja mielipiteen ilmaisijana. Toiminnassaan EETU nojaa suoraan jäsenjärjestöjensä resurssisiin. Eläkeläiset ry näkee oman aktiivisen ja aloitteellisen roolinsa EETUssa tärkeänä ja arvostaa järjestöjen yhteistä toimintaa. Eläkeläisjärjestöjen yhteistyön voimana ovat kunkin järjestön omat organisaatiot, paikalliset ja alueyhdistysten maan kattavat verkostot ja niissä tapahtuva eläkeläisten omaehtoinen toiminta.

Yhteistyö sote-järjestöjen virallisissa ja epävirallisissa yhteisöissä ja verkostoissa on järjestölle tärkeää. Näin saadaan tietoa ja voidaan osallistua erilaisiin yhteisiin hankkeisiin. Samalla tehdään omaa järjestöä ja toimintaa tunnetuksi.

Pohjoismaisen ja EU-tason yhteistyön vahvuus on toiminnan vakiintuneisuus ja sen tarjoama mahdollisuus laaja-alaiseen tiedon ja kokemusten vaihtoon ja tämän myötä järjestön oman asiantuntimuksen syventämiseen. Myös ENIEC:n toiminnan vahvuudet ovat saman sisältöisiä.

Kansainvälisen toiminnan heikkoutena on kielimuuri: Eläkeläiset ry:n jäsenistölle ei pystytä suoraan tarjoamaan toiminnan tarjoamia erilaisia aineistoja; maaraportit, tilastot, selonteot, selvitykset, jotka on kirjoitettu pohjoismaisilla kielillä tai englanniksi.

Kansainväliseen toimintaan liittyvä mahdollisuus on toiminnassa mukana olevien järjestöjen yhteistyön syveneminen joko kahdenväliseksi tai monenväliseksi hankekohtaiseksi yhteistyöksi.

Suoranaisia uhkia toimintaan ei liity. Eläkeläiset ry:n niukat resurssit rajoittavat yhteistyön syventämismahdollisuuksia. Kansainvälistä toimintaa kuitenkin kehitetään laajentamalla sen piirissä olevien lukumäärää ennen muuta tiedottamalla.

NSK:n hallituksen kokouksista ja syysseminaarista laaditut raportit ovat tuoneet seikkaperäistä tietoa Eläkeläiset ry:n hallitukselle yhteistyökumppaneitten toiminnasta ja maakohtaisista ikääntymispoliittisista haasteista. Näitä tietoja järjestö on voinut käyttää oman toimintansa suunnittelussa ja kehittämisessä laadukkaammaksi ja tehokkaammaksi.

Eläkeläiset ry:n valtuuston kokous 26.4. 2017

Hallinto ja toimisto

Valtuusto

Valtuuston sääntömääräinen kokous pidettiin 26.4. kylpylähotelli Kuntorannassa Varkaudessa. Kokoukseen osallistui 36 valtuuston ja 8 hallituksen jäsentä sekä 6 järjestön työntekijää.

Jäsenyhdistykset valmistautuivat kokoukseen aktiivisesti. 34 jäsenyhdistystä, joista 10 aluejärjestöä, toimitti valtuustolle ennakoon yhteensä 51 kirjallista aloitetta jotka käsittelivät eläkepolitiikkaa, sote-uudistusta, järjestön taloutta, Kuntorantaa, digitalisoinnin vaikutuksia, tiedottamista, sosiaali- ja terveystaloutta, vanhusneuvostoja, koulutusta, eläkeläistoiminnan toimitiloja, järjestön sääntöjä ja muita asioita.

Valtuutetut käsittelivät hallituksen laatimat aloitevastaukset valiokunnissa ja tarpeelliseksi katsottujen muutosten jälkeen ne hyväksyttiin varsinaisessa päätöksäntötyössä. Aloitteiden esityksiä on kirjattu vuoden 2018 toimintasuunnitelman edunvalvonnan tavoitteiksi ja järjestötoiminnan teemoiksi.

Valtuusto käsitteli ja hyväksyi kannanoton ikäihmistien oikeuksien turvaamisesta yhteiskunnan digitalisoinnissa. Valtuusto valitsi järjestön uudeksi toiminnanjohtajaksi 1.8.2017 lukien VTM Jan Koskimiehen.

Kokouksen jälkeisenä päivänä 27.4. pidettiin valtuuston ja hallinnon seminaari, aiheena suomalainen eläkejärjestelmä. Aiheesta alustivat valtuuston puheenjohtaja Kalevi Kivistö, Eläkeläiset ry:n toiminnanjohtaja Hannu Partanen, Eläketurvakeskus ETK:n ekonomisti Juha Rantala ja TELA:n erityisasiantuntija Janne Pelkonen.

Hallitus

Hallitus kokoontui toimintavuoden aikana kahdeksan kertaa. Hallituksen jäsenet osallistuivat kokouksiin aktiivisesti. Tarvittaessa henkilökohtaiset varajäsenet osallistuivat kokouksiin varsinaisten

sijaan. Valtuuston puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja olivat mukana hallituksen työskentelyssä.

Hallitusta työllistivät toiminnan suunnittelu, EETUn piirissä tehtävä ja muu edunvalvonta sekä ohjelmatyö, valtakunnallisen toiminnan järjestäminen, ja järjestön omistamaan kylpylähotelli Kuntorantaan liittyvät kysymykset.

Hallituksessa keskusteltiin ajankohtaisista ikääntymispoliittisista kysymyksistä ja hallituksen puheenjohtaja tai valtuuston puheenjohtaja lausui tarvittaessa järjestön kannan julkisuuteen. Järjestön puheenjohtaja, valtuuston puheenjohtaja ja muut keskeiset luottamushenkilöt kiersivät aktiivisesti puhumassa järjestön paikallisissa ja alueellisissa tapahtumissa ja osallistuivat erilaisiin sidosryhmätilaisuuksiin järjestön edustajina.

Toimisto ja henkilökunta

Järjestön toimitilat sijaitsevat Helsingissä (Mechelininkatu 20 A) järjestön omistamassa osakehuoneistossa. Tiloissa työskenteli vuonna 2017 kahdeksan vakituista työntekijää. Työntekijöistä yhden palkkaus tulee STEAn monikulttuuriseen työhön kohdennetusta toiminta-avustuksesta ja muiden palkkaukseen käytetään STEAn yleisavustusta.

Toimintavuoden syksyä leimasi henkilökunnan uudistuminen. Järjestön pitkäaikaiset työntekijät toiminnanjohtaja Hannu Partanen ja toimistosihteerit Erja Isaksson jäivät eläkkeelle ja pitkäaikainen toimistonhoitaja Tuija Aali siirtyi muihin tehtäviin. Partanen jatkoi vielä osa-aikaisesti Kuntorantaan liittyvissä tehtävissä. Uusi toiminnanjohtaja Jan Koskimies aloitti elokuun alussa. Lokakuussa palkattiin uusi aluetyön suunnittelija ja jäsenvastaava vahvistamaan järjestötyötä sekä jäsenyhdistysten toiminnan ohjausta.

Verkko- ja vempaimet hallintaan -hankkeen projektikoordinaattorin sairausloman sijainen aloitti

työnsä marraskuussa ja hankkeen toimitilat Lahdessa irtisanottiin (Lintulahdenkatu 10). Eläkeläisen-lehden osa-aikaisen toimittajan työsuhdetta jatkettiin syyskuussa vuoden palkkatuella. Hänen toimipaikkansa on Tampere.

Henkilökunnan arviointi- ja suunnittelupäivät pidettiin kevättoimintakauden alussa 17.–18. tammikuuta ja syyskauden alussa 10.–11. elokuuta. Päivillä tehtiin arviointia menneestä toimintakaudesta ja suunniteltiin tulevaa. Toimintasuunnitelma konkretisoitiin toimintajakson kattavaksi toimintakalenteriksi, joka toimi työn suunnittelun, ohjauksen ja arvioinnin välineenä.

Konkreettista työn suunnittelua ja arviointia

toteutettiin säännöllisissä henkilökunnan toimistokokouksissa. Kevätkaudella palavereja pidettiin noin kolmen viikon välein, syyskaudella viikoittain. Toimiston työssä otettiin käyttöön uusia työtapoja työryhmissä, kuten aluetyön hankkeen ohjausryhmä ja tiedotusryhmä. Käyttöön otettiin myös sähköisiä ja digitaalisia työvälineitä, kuten sähköiset kalenterit ja valmisteltiin pilvipalveluun siirtymistä.

Järjestö huolehtii työnantajana henkilökunnan työkyvystä, ammattitaidosta ja työmotivaatiosta muun muassa henkilöstöpolitiikalla, johon sisältyy joustavuus työn järjestelyissä, kattava työterveydenhuolto sekä ammattitaitoa ylläpitävää ja kehittävä koulutusta.

Vuokatin kesäpäivät 2017

Järjestötyö ja toiminnan ohjaus

Järjestöllisiä toimintavuoden päätteitä olivat alueellisten opinto- ja työpäivien toteuttaminen, valtuuston kokouksen valmistelu ja toteuttaminen, Vuokatin kesäpäivien valmistelu ja toteuttaminen sekä aluejärjestöjen neuvottelupäivien järjestäminen.

Jäsenyhdistyksille toimitettiin kaikkiaan seitsemän jäsenkirjettä. Kirjeisiin sisältyi yhdistysten ja järjestön sääntömääräisiin kokouksiin liittyviä aineistoja ja ohjeita, materiaaleja Vuokatin kesäpäivistä, koulutustiedotteita, valtuuston vastaukset aloitteisiin sekä Eläkeläiset ry:n vuoden 2016 toimintakertomus sekä vuoden 2018 toimintasuunnitelma.

Järjestötoiminta kuului järjestösihteerin vastualueeseen hallituksen ja toiminnanjohtajan ohjauksessa. Jäsenyhdistyksille suunnattuun tiedottamiseen osallistuivat kaikki toimitsijat, samoin osaan järjestöohjausta. Toimistonhoitaja ja toimistos sihteeri vastasivat rekisterien ylläpidosta ja päivityksistä jäsenpalveluna paikallisyhdistyksille ja aluejärjestöille. Heidän tehtävänä oli lisäksi aineistotilausten vastaanotto ja postitus sekä yleinen puhelinpalvelu.

Vuokatin kesäpäivät

Vuoden päätapahtuma oli 13.–16.6. Sotkamon Vuokatissa järjestetyt kesäpäivät. Osallistujia tapahtumassa oli 13. ja 14.6. noin 1 700 henkeä ja 15.6. noin 2000. Kesäpäivien yhteydessä järjestettiin 12.6. ennakkopäivä, johon osallistui noin 100 henkeä. Kesäpäivillä oli käytössä 25 euron osallistujaranneke, joka oikeutti kaikkiin ohjelmiin osallistumisen. Päätöstilaisuuteen myytiin lisäksi erillisiä 10 euron hintaisia pääsylippuja. Kesäpäivillä oli mukana yhdeksän Eläkeläiset ry:n henkilökuntaan kuuluvaa, ulkopuolisia palkattuja ohjaajia ja muita työntekijöitä 15 henkeä, noin 40 talkoolaista sekä 10 yhteistyökumppanien edustajaa.

Kesäpäiväohjelmiston uutuuksia olivat ennakkopäivänä järjestetty retki Vuokattivaaralle, johon osallistui runsaat 20 henkeä sekä eri ryhmillä

tarkoitettut tapaamiset eli ”treffit”. Matkavastaa-vien treffeille osallistui 60 henkeä, emäntien 40, puheenjohtajien 40 ja monikulttuurisuustreffeille 60 henkeä. Kesäpäivien ohjelmasisällöstä kerrotaan lisää kappaleessa Kulttuuri ja koulutus.

Alueelliset opinto- ja työpäivät ja valtuuston kokous sekä seminaari

Alueellisilla opinto- ja työpäivillä perhdyttiin Huomisen kynnyksellä 2016 -kyselytutkimuksen tuloksiin sekä keskusteltiin kuntavaaleista mahdollisuutena tuoda eläkeläisille tärkeitä asioita osaksi vaalikeskustelua. Päivillä keskusteltiin myös valmistautumisesta Vuokatin kesäpäiville. Opinto- ja työpäivät järjestettiin 23.1.-23.2. välisenä aikana jokaisessa 14 aluejärjestössä. Kaikkiaan opinto- ja työpäiviä oli kuusitoista kun Savossa ja Jokilaaksojen alueella tilaisuuksia oli kaksi. Tilaisuuksissa tavoitettiin yhteensä 131 jäsenyhdistystä ja niistä 312 aktiivista toimijaa.

Valtuusto kokoontui 24.4. Kokoukseen valmistautumista ohjattiin yhdistyspostissa sekä alueellisilla opinto- ja työpäivillä (ks. luku Hallinto).

Aluejärjestöt

Aluejärjestöjen opinto- ja neuvottelupäivät järjestettiin Kuntorannassa 8.–11.10. Mukana olivat kaikki 14 aluejärjestöä ja niistä 26 osallistujaa.

Neuvottelupäivillä käytiin läpi valtuuston tekemiä päätöksiä ja tutustuttiin järjestön vuoden 2018 toimintasuunnitelmaan sekä valmisteltiin vuoden 2018 alueellisia opinto- ja neuvottelupäiviä.

Aluejärjestöiltä kootut toimintatilastot kertovat vireästä toiminnasta. Toimintatilastot ovat sivulla 21.

Paikallisyhdistykset

Eläkeläistoiminnan ydin ovat paikallisyhdistykset. Niiden toimintaa selvitettiin lomakkeella. Lomakkeen palautti 114 yhdistystä Yhdistyksiä on kaikkiaan 220. Paikallisyhdistysten toimintatilastot ovat sivulla 20.

Vuokatin kesäpäivät 2017

Yhdistysverstaat

Yhdistysverstaat ovat yhdistyksen toiminnan kehittämiseen pureutuvia koulutuksia. Yhdistysverstaiden toteutuksen suunnittelu aloitettiin loka-kuussa 2017, marras- ja joulukuussa järjestettiin ensimmäiset pilotit Nokiolla ja Porvoossa.

Nokian tilaisuuteen osallistui 15 henkilöä. Verstaalla ideoitiin tapoja, joiden avulla toimintaan saataisiin osallistumaan tasaisemmin sekä miehiä että naisia. Lisäksi osallistujien kanssa käytiin läpi tapoja, joiden avulla voitaisiin madaltaa jäsenten kynnystä ottaa entistä aktiivisempi rooli toiminnassa.

Porvoon verstaaseen osallistui 19 henkilöä. Osallistujat keskittyivät erityisesti harrastustoiminnan kehittämiseen ja ideoivat mm. peli-illoja, pilkki- ja onkiretkiä sekä yhteisiä sienestys- tai marjastusretkiä.

Yhdistysverstaiden pilotointi jatkui tammikuun 2018 puolelle. Pilottien pohjalta on rakennettu joustavaa toimintamallia, jonka mukaisesti yhdistysverstaaita ryhdytään toteuttamaan vuonna 2018.

Kohdennettu järjestöavustus eli toimintatonni

Sosiaali- ja terveysministeriö myönsi Eläkeläiset ry:lle kohdennettua avustusta jäsenjärjestöjen toiminnan tukemiseen yhteensä 30 000 euroa.

Avustushakemuksia tuli vuoden 2017 haussa kaikkiaan 62 yhdistykseltä, joista 12 oli aluejärjestöjä. Hakemusten yhteenlaskettu arvo oli 54 000 euroa. Avustusta myönnettiin 12 aluejärjestölle (yhteensä 11 000 euroa) ja 34 paikallisyhdistykselle (yhteensä 19 000 euroa). Myönnetty avustuksen ohjautuivat jäsenistöä aktivoivaan ja hyödyttävään toimintaan, mm. tilavuokriin, toiminnan vetäjien koulutuksiin ja harrastusvälineisiin.

Avustuksen saajien kanssa tehtiin STEA:n edellyttämä avustuksen siirto- ja käyttö sopimus. Syksyllä kaikille avustuksen saajille lähetettiin raportointi- ja tilityslomakkeet. Syksyllä käynnistettiin vuoden 2018 hakukierros toimittamalla yhdistyksille hakulomakkeet ja ohjeet kohdennetun järjestöavustuksen hakemista varten. Hausta ja sen aikataulusta tiedotettiin lisäksi Eläkeläinen-lehdessä ja järjestön kotisivuilla.

Matkat sekä loma- ja virkistystoiminta

Järjestö ohjaa yhdistyksiä ryhmämatkailun järjestämisessä ja kehittämisessä kursseilla ja erilaisissa tapaamisissa. Ryhmämuotoinen matkatoiminta tuo eläkeläisosallistujille turvallisuutta ja madaltaa kynnystä lähteä matkalle virkistäytymään. Matka- ja virkistystoiminnan merkitys on yhdistyksissä suuri. Paikallisyhdistykset ja aluejärjestöt harjoittivatkin aktiivista matka-, loma- ja virkistystoimintaa. Paikallisyhdistykset järjestivät matkoja, retkiä ja vierailuja 992 kappaletta ja niillä oli mukana 18 795 osallistujaa. Aluejärjestöt järjestivät matkoja ja retkiä yhteensä 38 ja niillä oli 1679 osallistujaa.

Eläkeläiset ry tiedotti jäsenyhdistyksilleen Solaris-lomien ja muiden lomajärjestöjen tarjoamista tuetuista ryhmälomista. Ryhmälomavaroituksia tehtiin erityisesti Solarikselle runsaasti. Solaris-lomat ei kuitenkaan pystynyt tarjoamaan lomatukea kaikille tukikriteerit täyttäneille hakijaryhmille. Paikallisyhdistykset jakoivat lisäksi jäsenilleen lomatukihakemuksia ja avustivat niiden täyttämässä.

Kirjallisen arviotiedon lisäksi palautetta järjestöohjauksen vaikutuksista saatiin kasvokkain kohtauksissa kokouksissa, tapahtumissa, koulutuksissa ja neuvottelupäivillä. Järjestön työntekijät arvioivat lisäksi toimintaa kahdessa arviointi- ja suunnittelukokouksessaan. Vuoden kärkitehtävistä laadittiin järjestöjohdolle kirjalliset ja numeraaliset raportit arviokeskustelun pohjaksi.

Vuokatin kesäpäivillä osallistujapalautetta koottiin sekä suullisesti että kirjallisesti. Tapahtuman avajaisiin, iltamiin ja Suomi 100 -juhlaan oltiin hyvin tyytyväisiä. Niiden ohjelmia pidettiin korkeatasoina ja viihdyttävänä. Myös Suomi 100 -tilkusta peitoksi -paja sekä Suomi 100 -tietovisa saivat hyvää palautetta. Uutuutena järjestettyihin puheenjohtajien-, matkavastaavien-, liikuntavastaavien-, emäntien ja monikulttuurisuustreffeihin oltiin tyytyväisiä. Treffien ideaa pidettiin jatkamisen ja kehittämisen arvoisena. Koko Suomi tanssii- ja kansantanssipajat saivat pääosin kiittävää palautetta: pajojen ohjelma ja tunnelma oli hyvä. Osallistujat kokivat tapahtuman voimaannuttavaksi ja kertoivat sen lisäävän halua jatkaa eläkeläistoimintaa. Joiltain osin tapahtuman tilaratkaisuja moitittiin (ahtaus, kuuluvuus, näkyvyys), samoin yhteisruokailujen ruokaa.

Toimintatilastot – aluejärjestöjen yhteenveto

	2017	2016
Vastanneiden aluejärjestöjen määrä	14	14
Aluejärjestöjä yhteensä	14	14

Vapaaehtoistyö/toiminnan järjestäjät

Talkooväkeä	142	183
Harrastusryhmien vetäjiä	5	12
Alueellisissa yhteistyöelimissä hlöä	28	52
Aluetoimikunta (varsinaisia ja varajäseniä)	409	479

Toiminta

Tehtyjä matkoja, retkiä ja vierailuja	38	67
Harrastusryhmien kokoontumisia	15	42
Järjestettyjä juhlia	12	19
Itse järjestettyjen koulutusten lkm	31	22
Kansainvälisen toiminnan tapahtumia	21	1
Järjestettyjen kokousten lkm	124	161

Harrastusryhmät

Harrastusryhmien lkm	5	5
----------------------	---	---

Toimintaan osallistuneita

Matkoille, retkille, vierailuille	1679	2459
Harrastusryhmissä	100	164
Juhlissa	1630	3993
Itse järjestettyyn koulutuksissa	815	414
Kokouksissa	2053	2029
Arviolta kaikista toimintaan osallistuneista	naisia 63 %, miehiä 37 %	naisia 75 %, miehiä 25 %

Vaikuttaminen yhteiskuntaan

Politiikkojen ja virkamiesten tapaamiskertoja	22	27
Viranomaisille/poliitikoille tehtyjen aloitteiden/esitysten määrä	7	14
Esitteiden ja/tai lehtien jakamiskertojen lukumäärä	15	7
Esiintymisiä lehdissä tai muissa medioissa	27	35
Tapahtumiin/messuille osallistumiskertoja	14	6

Tyytyväisyys järjestöpalveluihin ja Eläkeläiset ry:n päätöksentekoon

	Hyvä	Tyydyttävä	Hyvä	Tyydyttävä
Järjestöpalvelut ja toiminnan ohjaus	71,4%	21,4%	92,9%	7,1%
Toiminnan monipuolisuus	64,3%	28,6%	57,1%	42,9%
Eläkeläiset ry:n toiminnan demokraattisuus	71,4%	21,4%	78,6%	21,4%

Toimintatilastot – paikallisyhdistysten yhteenveto

	2017	2016
Vastanneita yhdistyksiä	114	121
Yhdistyksiä kaikkiaan	220	224
Vapaaehtoistyö		
Talkooväkeä	2774	2504
Harrastusryhmien vetäjiä	531	541
Ystävätoimintaa toteuttaneiden lkm	1047	974
Monikulttuurisen toiminnan vetäjiä	43	54
Johtokunta (varsinaisia ja varajäseniä)	1295	1410
Toiminta yhdistyksissä		
Viikkokerhotapaamisia	3357	3536
Matkat, retket ja vierailut	992	1066
Harrastusryhmien kokoontumisia	6173	6096
Itse järjestettyjä juhlia	316	339
Ystävätoiminnan toimintakertoja	773	712
Itse järjestettyjä koulutustilaisuuksia	206	231
Monikulttuurisia tilaisuuksia	26	19
Kokousten lkm	1105	1227
Harrastusryhmät		
Voimistelu- ja liikuntaryhmiä	417	495
Laulu-, kuoro ja musiikkiryhmiä	185	233
Muita harrastusryhmiä	161	137
<i>(Muita harrastusryhmiä olivat mm. askartelu/käsityö, boccia, keilaus, atk-kerhot, muistelo, lavatanssi, ohjelmaryh- mät, kuntosalit, senioritanssit, jumppa, laulu, lukunurkka, muistikerho jne.)</i>		
Toimintaan osallistuneet henkilöt		
Viikkokerhotapaamisiin	68 535	83 809
Matkoilla, retkillä ja vierailuilla	18 795	19 971
Harrastusryhmissä	42 874	44 471
Omissa juhlissa	18 699	20 687
Ystävätoiminnan kohteena	8878	12 628
Itse järjestetyissä koulutuksissa	2431	2322
Monikulttuurisissa tilaisuuksissa	1349	1142
Kokouksiin osallistui	11 594	13 563
Arviolta kaikista toimintaan osallistuneista	naisia 67 % , miehiä 33 %	naisia 67 % , miehiä 33 %
Vaikuttaminen yhteiskuntaan		
Nimetty edustaja vanhusneuvostoon	160	160
Politiikkojen ja virkamiesten tapaamisia	195	222
Kunnalle tehdyt aloitteet / esitykset	50	86
Esitteiden/lehtien jakokerrat	243	197
Esiintymiset lehdissä / paikallisradiossa	454	558
Tapahtumiin / messuille osallistumiskerrat	194	201

Tyytyväisyys järjestöpalveluihin ja Eläkeläiset ry:n päätöksentekoon

	Hyvä	Tyydyttävä	Huono	Ei vast.	Hyvä	Tyydyttävä	Huono	Ei vast.
Järjestöpalvelut ja toiminnan ohjaus	57,9%	39,5%	0,88%	1,75%	57,1%	37,3%	0 %	5,6%
Toiminnan monipuolisuus	54,4%	43%	0,9%	1,7%	51,5%	42,1%	0%	6,4
Eläkeläiset ry:n toiminnan demokraattisuus	63,2%	33,3%	1,75%	1,75%	76	39	1	

Vuokatin kesäpäivät 2017

Kulttuuri ja koulutus

Sekä kulttuuri- että koulutustoiminnan päätehtävänä oli kevätkaudella Vuokatin kesäpäivätaapahtuman valmistelu ja toteutus. Syyskaudella osallistuimme Tampereella pidettyyn Veteraanien kulttuurikatselmukseen ja järjestimme Suomi 100 -kirjoittajakurssin. Uutuutena koulutustoiminnassa oli syyskaudella käynnistetty Yhdistysvertas-kehittämiskoulutus. Edunvalvontakoulutus keskittyi vanhusneuvostojen asemaan ja toimintaan aluehallinnon muuttuessa.

Vuokatin kesäpäivät

Kesäpäiväohjelmiston suunnittelusta ja vastasivat teatterinjohtaja Hilikka Hyttinen, musiikkikouluttaja Sauli Malinen, kansantanssinopettaja Sinikka Mäkelä, senioritanssin opettajat Aira-Liisa ja Juhani Sorsa, monikulttuurisuustyön suunnittelija, liikunnanopettaja Eva Rönkkö sekä koulutussuunnittelija Tiina Rajala. ”Suomi 100 – työllä rakennettu” oli ohjelmiston teemana.

Kesäpäivillä musiikkiohjelmiston ohjasivat Sauli Malinen, Ahti Sepp ja muusikko Kari Kuivalainen. Voimistelun yhteisohjelman ohjasi Eva Rönkkö yhteistyössä Terttu Hellgrenin ja Hannele Pitkä-Liukkosen kanssa. Kansantanssiryhmien yhteisesityksen ohjasi Sinikka Mäkelä ja senioritanssiesityksen Aira-Liisa ja Juhani Sorsa. Hilikka Hyttinen vastasi kolmipäiväisen tapahtuman avajaisen, iltamien ja päätösjuhlan ohjauksesta. Eri ohjelmaosuuksista vastaavat ohjaajat kokoontuivat suunnittelupalaveriin yhteensä seitsemän kertaa. Ohjelmaesityksiin osallistui noin 600 vapaaehtoista esiintyjää.

Uutuuksia kesäpäiväohjelmistossa oli ”Koko Suomi tanssii” -työpaja, ”Meidän pändi” -rytmimusiikin yhtye sekä kansantanssia säestänyt nelihenkinen ”Rieväkylän poiijat” -pelimanniyhtye, ”Novellikoukku” -työpaja, aluejärjestöjen välinen hiihtokilpailu, vesivoimistelut, suunnistusta sekä nyrkkeilypaja. Järjestimme myös kansantanssin työpajan. Tanssin työpajoihin osallistui noin 280 henkeä. Kaksiosainen Suomi 100 -tietovisa oli kesäpäivien suosituimpia ohjelmia. Tietovisaa

seuraamassa oli kumpanakin päivänä noin 150 henkeä.

Kirjoitus- ja valokuvauskilpailut

Vuonna 2016 käynnistetyin Suomi 100 – työllä rakennettu -kirjoituskilpailun tulos julkistettiin helmikuussa 2017. Tuomaristona toimivat kirjailijat Tuula-Liina Varis ja Niina Hakalahti ja sihteerinä koulutussuunnittelija Tiina Rajala. Kilpailuun osallistui 40 kirjoittajaa. Kilpailussa myönnettiin seitsemän palkintoa ja viisi kunniamainintaa. Proosasarjan voitti Matti Kivinen ja runosarjan Elina Sneck. Lausuja Pertti Hellgren tulkitse runosarjan voittajateoksen lausuntaesityksessään Vuokatin kesäpäivien pääjuhlassa. Syyskaudella kilpailuun osallistuneille järjestettiin luovan kirjoittamisen työpajakurssi.

Valokuvauskilpailu järjestettiin kuvaaja Yrjö Lintusen 100-vuotisjuhluvuoden kunniaksi. Kilpailun teemana oli elämä 100-vuotiaassa Suomessa. Valokuvauskilpailun tuomareina toimivat Yrjö Lintusen poika, kuvaaja Martti Lintunen, Kansan Arkiston kuva-arkiston tutkija Pia Pursiainen ja Eläkeläiset ry:n toiminnanjohtaja Hannu Partanen. Kilpailuun lähetettiin 46 kilpailutyötä, jotka olivat esillä Vuokatin kesäpäivien yhteydessä järjestetyssä näyttelyssä. Molemmat kilpailut oli tarkoitettu sekä järjestömme jäsenistölle että ystäville. Kansan Arkisto kokosi lisäksi Yrjö Lintusen kuvista koosteen, joka oli nähtävissä Vuokatin kesäpäivillä.

Tilkusta peitoksi

Suomi 100 – tilkusta peitoksi -hanke käynnistettiin vuonna 2016. Hankkeessa opastettiin Eläkeläiset ry:n jäsenistöä valmistamaan värikkäitä tilkkuja, joissa tilkuntekijä voi erilaisia tekniikoita soveltaen kuvata tärkeimpiä ajatuksiaan tai muistojaan 100-vuotiaassa Suomessa. Hankkeeseen osallistui runsaat 30 jäsenyhdistystä. Jäsenistön valmistamista tilkuista koottiin 150 neliömetrin tilataide-teos, joka asetettiin näytteille Vuokatin kesäpäivillä. Tilkusta peitoksi hankkeen suunnitteluun ja toteuttamiseen osallistuivat Kansan Sivistystyön

Liitto KSL ry:n kulttuurintuottaja Jutta Lithovius ja koulutustuottaja Tiina Huhtala.

Vauhdilla kohti Vuokattia ja Kävelypässit

Saatoimme päätökseen vuonna 2016 käynnistetyin liikuntakampanjan. 96 yhdistystä osallistui kampanjassa järjestettyyn kilpailuun. Kampanjan tueksi oli painatettu passi, jonka avulla jäsenet voivat seurata liikuntasuoritusensa karttumista. Kampanjassa menestyneimmät kuusi yhdistystä palkittiin. Liikuntakampanjaa oli vauhdittamassa eläkeläismiesten muodostama Kävelypässit-ryhmä, joka osallistui Vuokatin kesäpäiville. Kävelypässit järjestivät Vuokatissa lihaskunnan mittausklinikan sekä kaksi aamuvoimistelua. Vuokatissa järjestettiin myös pyöräilytempaus.

Veteraanien kulttuurikatselmus

Osallistuimme neljännen Veteraanien kulttuurikatselmuksen järjestämiseen yhteistyössä Työväen Urheiluliitto TUL ry:n, Eläkkeensaajien keskusliitto EKL ry:n, Työväen Näyttämöiden liitto ry:n sekä Työväen Musiikkiliitto ry:n kanssa. Tapahuma järjestettiin Tampereella 11. - 12.11.2017. Tapahumassa oli runsaat 600 osallistujaa.

Kurssit ja kouluttajat

Järjestimme 28 kurssia. Kurseille osallistui 1076 henkeä. Tanssi-, liikunta- ja musiikkikursseilla harjoittelimme kesäpäivien ohjelmistoa.

Kuntorannassa järjestetyt kurssit oli tarkoitettu kaikkia jäsenyhdistyksiä varten. Niiden lisäksi järjestimme alueellisia kurssseja. Kurssien kouluttajina toimi palkkioperusteisesti henkilökunnan ulkopuolisia eri alojen asiantuntijoita 22 henkeä. Myös Eläkeläiset ry:n työntekijät toimivat kurssien opettajina ja vetäjinä. Järjestimme kouluttajien

verkostotapaamisen Helsingissä 8.12. Katso luettelo kouluttajistamme sivulta 26.

Kulttuuri- ja koulutustoiminta kuuluu koulutus-suunnittelijan vastuualueeseen järjestön hallituksen ja toiminnanjohtajan ohjauksessa. Koulutusta järjestetään myös monikulttuurisessa toiminnassa (sivu 29) sekä Verkko ja vempaimet hallintaan -hankkeessa (Sivu 31). Näistä koulutuksista vastaavat monikulttuurisuustyön suunnittelija ja hankekoordinaattori.

Yhteistyö KSL:n kanssa ja jäsenyhdistysten opintokerhot ja harrastusryhmät

Eläkeläiset ry on Kansan Sivistystyön Liitto KSL ry:n jäsen. Koulutussuunnittelija edustaa Eläkeläiset ry:tä KSL:n hallituksessa ja osallistuu sivistysliiton sekä sen ylläpitämän opintokeskuksen toiminnan kehittämiseen. Eläkeläiset ry käyttää KSL:n koulutuspalveluita kurseillaan. KSL osallistui Eläkeläiset ry:n kesäpäivien sisällön tuottamiseen Tilkusta peitoksi -hankkeessa.

Yhdistysten kerhotuki sekä Eläkeläiset ry:n järjestämien kurssien valtionapu haetaan KSL:n opintokeskuksen kautta. Eläkeläiset ry on KSL ry:n jäsenjärjestöistä kerhotoiminnassa suurin ja kurssitoiminnassa toiseksi suurin koulutuspalvelujen käyttäjä.

Yhdistysten ilmoitusten perusteella suurin harrastus- ja kerhoryhmä ovat voimistelu- ja liikuntakerhot, toiseksi eniten on laulu- ja muita musiikki-ryhmiä. Yhdistyksissä toimii lisäksi muun muassa käsityö- ja askartelu-, ohjelmatoiminnan ja tietotekniikkakerhoja.

Pienentyneiden resurssien vuoksi KSL on rajannut liikunta-, laulu- ja käsityöryhmät kerhotuen

”Yhdistysten ilmoitusten perusteella suurin harrastus- ja kerhoryhmä ovat voimistelu- ja liikuntakerhot, toiseksi eniten on laulu- ja muita musiikkiryhmiä. Lisäksi toimii muun muassa käsityö- ja askartelu-, ohjelmatoiminnan ja tietotekniikkakerhoja”.

Kevätkauden 2017 kurssit

Kurssin aihe	Aika	Paikka	Osallistujia
kansantanssi/ohjelmisto	5.-8.1.	Varkaus	18
alueelliset opinto- ja työpäivät (16 kpl)	23.1. - 23.2.	16 paikkaa	312
yhdistystoim. ja talouden peruskurssi	27.2. - 3.3.	Varkaus	24
musiikki- ja esiintymistaito	2.- 6.3.	Varkaus	33
voimistelun aluekurssit (4 kpl)	8.-21.3.	Kuopio, Vantaa, Tampere, Oulu	72
bändikurssi	11. - 13.3.	Espoo	32
senioritanssin aluekurssit (2 kpl)	16. - 27.3.	Vantaa, Oulu	63
kansantanssin aluekurssit (3 kpl)	18. - 1.4.	Vantaa, Varkaus, Kokkola	82
musiikin aluekurssit (2 kpl)	18. - 28.3.	Oulu, Tampere	56
kotisivut/perus (ICT-hanke)	3.-5.4.	Varkaus	11
kotisivut/päivitys (ICT-hanke)	5.-7.4.	Varkaus	13

Syyskauden 2017 kurssit

musiikki, esiintymistaito, liikunta	28.9. -1.10.	Varkaus	27
kansantanssia kaikille	7. - 8.10.	Oulu	19
aluejärjestöjen neuvottelupäivät	8. - 11.10.	Varkaus	26
ikäntymispolitiikan opintopäivät	11. -14.10.	Varkaus	17
matkavastaavien jatkokurssi	23. - 26.10.	Varkaus	9
kotisivut/perus (ICT-hanke)	27.1. - 29.12.	Varkaus	4
kotisivut/päivitys (ICT-hanke)	29.11. -1.12.	Varkaus	7
kädentaitojen kurssi	23. - 26.10.	Varkaus	10
kirjoittajakurssi	17. - 20.11.	Varkaus	9
taloushallinnon kurssi (2 kpl)	13.3., 29.9.	Kuopio, Oulu	24
yhdistysverstaas/pilotti (2 kpl)	23.11., 29.11.	Nokia, Porvoo	21
tukihenkilökoul. (monikultt. toim.)	5.-7.4., 22.11.	Varkaus	23
muisti ja liikunta	6.11.	Hyvinkää	30

Vuokatin kesäpäivät 2017

ulkopuolelle, joten ne toimivat ilman valtionapua eikä KSL tilastoi niiden toimintaa. KSL:n opintokerhotuen piirissä oli muun muassa muisti- ja tietotekniikkakerhoja sekä yhteiskunnallisen vaikuttamisen ja yhdistystoiminnan kehittämisen parissa toimivia kerhoja. KSL tarjosi Eläkeläiset ry:n 12 yhdistykselle Virtaa yhdistykseen -kehittämiskoulutusta ja myönsi kerhotukea Tilkusta peitoksi -projektiin osallistuneille yhdistyksille.

Yhdistysten käytettävissä on Eläkeläiset ry:n tuottamia opintoaineistoja, kuten yhdistystoiminnan opas, Kulta kaupan-ohjelma-aineisto sekä liikuntahankkeessa tuotetut tasapaino- ja ikiliikuttaja-liikunta-aineistot. Yhdistyksiä on ohjattu käyttämään myös KSL:n tuottamia aineistoja.

Arvio kulttuuri- ja koulutustoiminnasta

Kulttuuri- ja koulutustoiminnan tavoitteena on tukea jäsenten yhteiskunnallista osallistumista sekä omaehtoista kulttuurin ja liikunnan harrastamista. Kesäpäiväohjelmiston harjoittelu innosti jäsenistöä musiikin, tanssin ja voimistelun pariin. Tilkusta peitoksi -projekti osoittautui yhdeksi parhaiten onnistuneista toimintamuodoista: keräämämme palautteen perusteella projekti paransi jäsenten välistä vuorovaikutusta ja innosti mukaan toimintaan niitäkin jäseniä, joiden osallistumisaktiivisuus on muutoin matala. Projektin tuloksena syntyi näyttävä tilataideteos jonka kuva on tämän Vuosikertomuksen kannessa.

Kurssien osallistujamäärien sekä kesäpäiväohjelmiin ilmoittautuneiden määrän perusteella musiikki oli suosituin harrastus. Musiikkikoulutusta onnistuttiin monipuolistamaan rytmimusiikin kursseilla.

Kurssilaisilta saadun palautteen perusteella koulutus lisää osallistujien kiinnostusta toimintaan ja parantaa heidän itseluottamustaan yhdistyksen toimihenkilöinä ja harrasteryhmien vetäjinä. Kurssien määrälliset tavoitteet eivät täysin toteutuneet vaan suunniteltuja kursseja jouduttiin peruuttamaan liian pienen osallistujamäärän vuoksi.

Majoitus- ja matkakulut ovat usein esteenä eläkeläisten ja vähävaraisten yhdistysten koulutukseen osallistumiselle. Valtakunnallisten kurssien lisäksi pitäisi voida järjestää nykyistä enemmän alueellisia kursseja, jotta osallistumiskynnys madaltuisi.

Kurssien kouluttajat

Hakalahti Niina
kirjoittajakoulutus

Hellgren Terttu
liikuntakoulutus

Huusari Antti
kansantanssi

Hyttinen Hilikka
esiintymistaito

Isaksson Pekka
kirjoittajakoulutus

Kivistö Kalevi
ikäntymispolitiikan koulutus

Koski Anitta
taloushallinnon koulutus

Kuivalainen Kari
musiikkikoulutus

Lehikoinen Mari
liikuntakoulutus

Lind Aune
esiintymistaito

Linna Taru
matkavastaavien koulutus

Malinen Sauli
musiikkikoulutus

Myllärinen Tarja
ikäntymispolitiikan koulutus

Mäkelä Sinikka
kansantanssi

Partanen Hannu
ikäntymispolitiikan koulutus

Pitkä-Liukkonen Hannele
liikuntakoulutus

Pitkänen Elvi
kädentaidot

Sepp Ahti
musiikkikoulutus

Sorsa Aira-Liisa
senioritanssi

Sorsa Juhani
senioritanssi

Surakka Eeva
kädentaidot

Vaattovaara Martti
yhdistystoiminta

Vuokatin kesäpäivät 2017

Vuokatin kesäpäivät 2017

Kehittämishankkeet

Eläkeläiset ry:n oman hanketoiminnan ja yhteistyöhankkeiden tavoitteena on nivoutua osaksi järjestön perustehtäviä, joita ovat eläkeläisten yhdessäolon, omaehtoisen vaikuttamistoiminnan ja harrastamisen organisoiminen sekä ikäihmisten kunto- ja terveysliikunnan edellytysten luominen ja vahvistaminen sekä järjestön ikääntymispoliittisen osaamisen syventäminen. Lisäksi hanketoiminnan tavoitteena on järjestön yhteistyöverkoston laajentaminen.

Monikulttuurinen teemme yhdessä -toiminta

Järjestö toteuttaa monikulttuurista toimintaa Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus STEA:n avustuksella. Koordinoimme paikallista yhteistoimintaa Eläkeläiset ry:n yhdistysten ja maahanmuuttaneiden ikäihmisten välillä. Yhteistoimintaa järjestettiin seitsemällä paikkakunnalla. Vastavuoroiset vierailut etnisissä yhdistyksissä, yhdistysten juhlissa ja kerhoissa sekä maahanmuuttajien kohtaamispaikoissa olivat suosittuja (11 kertaa). Muita keskeisiä toimintamuotoja olivat retket (5 kertaa), keskustelukerhot (5 yhdistyksessä, 23 käyntikertaa), liikuntatoiminta, kokkaus ja käsityö ja. Tilaisuuksiin käyntikertoja oli 740 ja iäkkäitä maahanmuuttajia tavoitettiin yhteensä noin 300.

Paikallisen toiminnan lisäksi monikulttuurisuustyö on nivottu osaksi järjestön muutakin toimintaa. Vuokatin kesäpäivillä järjestimme keskustelutyöpajan monikulttuurisuudesta Suomessa. Työpajaan osallistui noin 60 henkeä. Pajassa jaettiin yhdistyksille uutta opintokerho-aineistoa maahanmuutosta ja kulttuurien monimuotoisuudesta.

Paikallisyhdistysten työryhmät ja toiminta alueilla

Monikulttuurinen toiminta on kymmenen toimintavuoden aikana muovautunut järjestön näköiseksi. Iso osa toiminnasta on paikallisyhdistysten omaehtoista yhteistoimintaa iäkkäiden maahanmuuttajien kanssa. Toinen puoli toiminnasta on edunvalvontatyötä, jotta Suomeen muuttaneet iäkkäät osattaisiin ottaa paremmin huomioon kuntien vanhuspalveluissa.

Alueelliset yhteistoiminnan muodot ja sisällöt suunniteltiin paikallisyhdistysten työryhmissä niiden omien valmiuksien pohjalta. Paikallisyhdistysten työryhmät kokoontuivat Tampereella, Kuopiossa, Keravalla, Järvenpäässä, Iisalmessa ja Helsingissä, yhteensä 38 kertaa. Monikulttuurisen toiminnan vetäjiä oli yhteensä 18. Työryhmät pitivät yllä yhteyksiä paikallisiin verkostoihin ja ikääntyneisiin maahanmuuttajiin.

Pirkanmaan aluejärjestö järjesti leirin leirikeskus Sammalniemessä. Leiriin osallistui 9 maahanmuuttajaa Tampereelta ja Nokialta sekä vapaaehtoinen venäjänkielinen miesohjaajana Helsingistä. Leiriläisiä oli yhteensä 15. Tamperelaiset järjestivät retkiä ja jatkoivat keskusteluvierailuita Aikuiskoulutuskeskuksen kotouttamisryhmissä (10 kertaa). Keskusteluvierailuja tehtiin myös Iisalmessa (3 kertaa). Iisalmen yhdistyksen jäseniä oli mukana maahanmuuttajien joulukrassikursilla. Kuopiossa paikallisyhdistys järjesti retken Puijonnokan laavulle, kutsui iäkkäitä maahanmuuttajia esiintymään omiin juhliinsa ja vieraili kohtaamispaikka Kompassissa. Kuopio-Kallavesi Eläkeläiset ry:ssä iäkkäät maahanmuuttajat jumppasivat yhteisessä liikuntaryhmässä. Ryhmää ohjaa venäjänkielinen entinen liikunnanopettaja. Maahanmuuttajia on tullut mukaan myös tanssiliikunnan kerhoon.

Kansainvälistä rauhanpäivää juhlittiin Keravalla Rauhanpäivä -tapahtumalla. Keravan Eläkeläiset ry:n ideasta syntynyt juhla kokosi lähemmäs 100 osallistujaa. Tilaisuudessa esiintyi Sompion koulun neljäs musiikkiluokka. Järjestelyssä oli mukana myös Järvenpään paikallisyhdistys ja Keravan kaupunki.

Järvenpään paikallisyhdistyksen aktiivit järjestivät kohtauspäivän, johon vieraaksi kutsuttiin Suomen romaniyhdistys. Tapahtumassa oli nepalilainen mies kokkaamassa. Lisäksi järjestettiin palvelutalolle kohtaaminen iäkkäiden maahanmuuttajien kanssa, tavoitteena kuulla heidän toiveita uusista tapaamisista. Kohtaamiseen tuli 5

maahanmuuttajaa ja kaupungin maahanmuuttopalvelujen työntekijä.

Kontulan Eläkeläiset ry:n aktiivit järjestivät Helsingissä ostaritapahtuman. Perinteeksi tullessa tapahtumassa oli mukana maahanmuuttajataustaisia liikunnan vertaisohjaajia ja kontulalaisia haastettiin osallistumaan tasapainorataan sekä pienpeleihin. Tapahtumalla osallistuttiin Olympiakomitean koordinoimaan Unelmien liikuntapäivään. Kontulan Eläkeläiset ry:n monikulttuurisesta liikuntatempauksesta kirjoitettiin koko sivun juttu Helsingin Sanomiin.

Helsingissä kokoontui viikoittain iäkkäiden somaliesten suomen kielen ryhmä ja monikulttuurinen naisten liikuntaryhmä. Suomen kielen ryhmä kokoontui vuoden aikana 26 kertaa ja ryhmään osallistui 6 ikämiestä. Naisten liikuntaryhmä kokoontui 31 kertaa ja ryhmässä jumppasi yli 20 naista. Kahdeksan jumpparia osallistui järjestön kesäpäivien liikuntaesitykseen Vuokatissa. Syyskuussa liikuntaryhmä esiintyi Keravalla Rauhanpäivän tapahtumassa. Syksyllä ryhmään liittyi kuusi kiinankielistä naista.

Tukihenkilökoulutus ja tapaamiset

Keväällä toteutimme tukihenkilökoulutuksen viimeisen lähijakson. Koulutukseen osallistui aktiiveja kuudesta yhdistyksestä (Kerava, Järvenpää, Porvoo, Oulu, Iisalmi ja Lieksa), yhteensä 16 henkeä. Tukihenkilökoulutuksessa on kolme lähijaksoa puolen vuoden välein ja sillä tuetaan yhdistysten monikulttuurista toimintaa. Syksyllä järjestimme uusien ja jo aikaisemmin koulutettujen tukihenkilöiden tapaamisen. Tapaamisissa

jaetaan kokemuksia monikulttuurisen toiminnan järjestämisestä eri alueilla. Tukihenkilöiden tueksi luotiin suljettu Facebook ryhmä. Ryhmässä voi jakaa kuulumisia ja kertoa kokemuksia toiminnasta. Alueellisista tapahtumista tiedotetaan myös järjestön Facebook-sivuilla ja Instagramissa.

Verkostotyö

Yhteistyöverkostot ovat tärkeitä maahanmuuttajien tavoittamiseksi. Monikulttuurisen toiminnan suunnittelija oli mukana kolmessa pääkaupunkiseudun yhteistyöverkostossa: Pakolaisapu ry:n VeTo -verkostossa, Helsingin itäisen palvelualueen Itpa-Mova -verkostossa ja Invalidiliiton koordinoimassa esteettömyys-verkostossa. Suunnittelija osallistui luennoitsijana Esteettömyysfoorumin seminaariin Tampereella.

Toukokuussa järjestimme Mova-verkoston voimalla Kinaporin palvelukeskuksessa tapahtuman Värikäs vanhus. Tapahtumaan osallistui lähemmäs 1 000 henkeä ja mukana oli iäkkäitä monista eri etnisistä ryhmistä. Jaoimme kokemuksia hyvistä käytännöistä eurooppalaisten kollegojen kanssa ENIEC-verkoston tapaamisissa Unkarissa.

Olimme mukana järjestämässä leiriä urheiluopisto Kisakeskuksessa yhteistyössä Käpyrinne ry:n Jade II -hankkeen kanssa. Leiriin osallistui aktiiveja Kontulan Eläkeläiset ry:stä, tavoitteena saada kontakteja kiinankielisiin iäkkäisiin. Pienistä tapaamisista syksyn mittaan syntyi tahtotila perustaa vuoden 2018 alussa yhteinen kerho.

Seminaareja, koulutusta ja vaikuttamista

Marraskuussa järjestimme yhteistyössä Kotkan

”Eläkeläiset ry tekee tärkeätä pioneerityötä, jotta iäkkäät maahanmuuttajat otettaisiin huomioon vanhustalvelujen sekä kotouttamisen strategioissa.”

kaupungin ja Suomen muistiasiantuntijat ry:n kanssa seminaarin Ikääntyvät maahanmuuttajat Kotkassa. Seminaariin osallistui yli 80 henkeä. Helsingissä järjestimme yhdessä Jade II -hankkeen kanssa keskustelutilaisuuden Maahanmuuttajavanhukseksi Suomessa. Tilaisuudessa pohdittiin vastuukysymyksiä vähemmistöön kuuluvien iäkkäiden palvelujen järjestämisestä. Keskustelun puheenvuoroista valmistui vuoden lopussa video, joka on katsottavissa Eläkeläiset ry:n kotisivuilla. Helsingin Kinaporin palvelukeskuksen henkilökunnalle ja vapaaehtoisille räätälöitiin yhdessä Jade II -hankkeen ja Seta ry:n kanssa koulutuspäivä syrjivään käyttäytymiseen ja vihapuheeseen puuttumisesta. Koulutus oli jatkoa kaksi vuotta aikaisemmin aloitetulle yhteistyölle henkilökunnan monikulttuurisuusosaamisen kehittämiseksi ja siihen osallistui talon henkilökuntaa ja vapaaehtoisia, yhteensä 45 henkeä.

Toimintavuoden aikana teimme tiiviisti yhteistyötä Suomen muistiasiantuntijat ry:n Etnimu -hankkeen kanssa. Suunnittelija osallistui hankkeen ohjausryhmään ja antoi tukea Kulttuurisensitiivisen muistityön oppaan kirjoittamisessa. Yhdessä järjestimme Tampereella muistikerhon vertaisohjaajakoulutuksen. Koulutukseen osallistui jäseniä Kontulan, Tampereen ja Järvenpään yhdistyksistä sekä maahanmuuttajia Helsingistä, Jyväskylästä ja äänenkoskelta, yhteensä 22 henkeä.

Jatkoimme yhteistyötä Metropolia AMK:n kanssa geronomia- ja sosionomiopiskelijoiden kouluttamisessa iäkkäiden maahanmuuttajien aihepiiristä kurssilla Käytännön kokemuksia maahanmuuttotyöstä.

Arvio monikulttuurisesta toiminnasta

Toimintavuoden aikana järjestön monikulttuurinen toiminta hieman supistui avainhenkilöiden vaihdoksen myötä. Uutena alueena toimintaa järjestettiin Iisalmissa mutta toisaalta yhteistoiminta väheni Jyväskylässä. Helsingissä onnistuttiin solmimaan suhteita kiinankielisiin iäkkäisiin, joita ei ole aikaisemmin tavoitettu. Monikulttuurisuusustyön suunnittelijan tuki erityisesti uusille, aloitteleville paikallisyhdistyksille on ollut tärkeä, jotta ensimmäiset tapaamiset onnistuisivat.

Tukihenkilökoulutus ja tapaaminen ovat käytännössä tukeneet aktiiveja uuden toiminnan suun-

nittelussa. Tapaamisiin saimme mukaan uusia henkilöitä Helsingistä ja Oulusta. Arviointikeskustelujen pohjalta paikallisyhdistykset pitävät monikulttuurista toimintaa luontevana osana yhdistysten tehtävää. Yhdistyksillä nähdään olevan tärkeä rooli maahan muuttaneiden tukemisessa niin, että heitä ei nähtäisi erillisenä ryhmänä Suomessa syntyneisiin verrattuna.

Monikulttuurisen toiminnan yhtenä tavoitteena oli saada iäkkäiden maahanmuuttajien tarpeita kuntapäätäjien tietoon. Järjestämiimme koulutuksiin ja seminaareihin osallistuneet sosiaali- ja vanhuspalvelusektorin johtajat, suunnittelijat sekä oppilaitosten opettajat ovat antaneet kiitosta keskustelujen avaamisesta ja huomion johtamisesta vähemmistöön kuuluviin iäkkäisiin. Tilaisuudet on koettu tarpeellisiksi, koska monissa kunnissa valmistellaan uusia ikäihmisten palvelustrategioita. Eläkeläiset ry tekee tärkeää pioneerityötä, jotta iäkkäät maahanmuuttajat otettaisiin huomioon vanhuspalvelujen- sekä kotouttamisstrategioissa.

Verkko ja vempaimet hallintaan – ICT-hanke

Verkko ja vempaimet hallintaan (2016–2019) on ikääntyneen avuksi käynnistetty kolmevuotinen ikääntyneelle väestölle suunnattu valtakunnallinen tieto- ja viestintäteknikkahanke. Hanke toteutetaan STEA-rahoituksen turvin. Hankkeen tavoitteena on tukea ikääntyneiden itsenäistä elämää ja ehkäistä syrjäytymistä sekä parantaa ikääntyneiden asemaa tietoyhteiskunnassa. Toiminnan ensisijaisena kohderyhmänä ovat tietotekniikkaa osaamattomat mutta siitä riippuvaiset ikäihmiset. Hankkeessa toimii palkattu koordinaattori, jonka tehtäviin kuuluu hankkeen koordinointi, vapaaehtoisten vertaisohjaajien rekrytointi, kouluttajien työn organisointi sekä yhteydenpito yhteistyökumppaneihin. Koordinaattori osallistui myös koulutustehtäviin ja huolehti vertaisohjaajien sekä yhdistysten kotisivukoulutuksesta.

Koordinaattorin sairastumisesta johtuen koulutus- ja neuvontapalveluja jouduttiin syyskaudella hankkimaan runsaasti ostopalveluna. Loppuvuodesta 30.10. alkaen palkattu sijainen järjesti yhden perus- ja yhden jatkokurssin kotisivujen laatuun Kuntorannassa.

Hankkeen johtoryhmään kuuluvat koordinaattorin lisäksi järjestön toiminnanjohtaja ja koulutus-

Verkko ja vempaimet hallintaan -opastuspäivät ("Nettitreffit")

Helsinki	9.1. ja 16.1.
Hämeenlinna	11.1. ja 18.1.
Suonenjoki	12.1. ja 19.1.
Helsinki	13.1. ja 19.1.
Kempele	16.1.-17.1.
Pudasjärvi	18.1.-19.1.
Piikkiö	23.1.-24.1.
Viiiala	25.1.-26.1.
Kuopio	26.1.-27.1.
Ii	26.1.-27.1.
Jämsä	31.1.-1.2.
Tervola	1.2.-2.2.
Jyväskylä	1.2.-2.2.
Vantaa	3.2.-4.2.
Tuusniemi	6.2.-7.2.
Kemi	7.2.-8.2.
Kiuruvesi	9.2.-10.2.
Oulainen	14.2.-15.2.
Kotka	16.2. ja 21.2.
Oulu	16.2.-17.2.
Jyväskylä	20.2.-21.2.
Haapajärvi	1.3.-2.3.
Helsinki	1.3.-2.3.
Kuopio	2.3.-3.3.
Tikkakoski	5.3.-6.3.
Kauhajoki	6.3.-7.3.
Laihia	8.3.-9.3.
Vaajakoski	8.3.-9.3.
Valkeakoski	13.3. ja 20.3.
Imatra	15.3.-16.3.
Säynätsalo	21.3.-22.3.
Leppävirta	23.3.-24.3.
Simo	23.3.-24.3.
Nokia	27.3.-28.3.
Utajärvi	28.3.-29.3.
Vantaa	30.3.-31.3.
Suonejoki	6.4. ja 13.4.
Hankasalmi	11.4.-12.4.
Laukaa	18.4.-19.4.
Jämsänkoski	24.4.-25.4.
Heinola	25.4.-26.4.
Valkeakoski	8.5. ja 15.5.
Lahti	10.5. ja 16.5.
Lempäälä	11.5.-12.5.
Sodankylä	18.5.-19.5.
Uusikaupunki	22.5.-23.5.
Tampere	31.5.-1.6.
Eräjärvi	14.8.-15.8.
Nokia	21.8.-22.8.
Loimaa	22.8.-23.8.
Pyhäjärvi	30.8.-31.8.
Ylöjärvi	11.9.-12.9.
Kerava	14.9.-15.9.
Vaasa	18.9.-19.9.
Hämeenkyrö	20.9.-21.9.
Turku	28.9.-29.9.
Oulu	2.10.-3.10.
Suonenjoki	5.10.
Nokia	18.10.-19.10.
Loppi	18.10.-19.10.
Vantaa	20.10.-21.10.
Kerava	2.11.-3.11.

Verkko ja vempaimet hallintaan -hanke Vuokatin kesäpäivillä 2017

suunnittelija ja seurantaryhmään johtoryhmän lisäksi edustaja Vanhustyön keskusliitosta ja Enter ry:stä sekä kaksi eläkeläisvertaisohjaajaa. Hankekoordinaattori osallistui vuoden aikana verkostopalaveriinhin. Hanke esittäytyi Vuokatin kesäpäivillä, jossa käytössä oli pikkubussi esittelyä varten.

Alueellista opastusta

Opastuspäivien suunnittelun ja toteutuksen lähtökohtana on alusta asti ollut, että uutta teknologiaa tulee lähestyä ilon ja hyödyn kautta eikä ikävänä pakkona. Ikäihminen tarvitsee riittävästi aikaa tiedon prosessoimiseen ja siksi rauhallinen ja kiireetön opetustilanne, jossa asioita kerrataan useasti, koettiin hyväksi. Lisäksi opetus ei saa olla liian teoreettista, eikä ryhmän koko liian suuri. Opastuspäiviin osallistujat ovat taidoiltaan eritasoisia, joten yli 15 hengen ryhmät eivät ole enää kaikkien kannalta sopivia. Pienen ryhmän intensiivinen opetus keskustelumahdollisuuksineen koettiin ensisijaisen tärkeäksi. Kaksipäiväisiä Nettitreffit-opastuspäiviä järjestettiin runsaasti ympäri Suomea. Ne sisälsivät matkailun kynnyksen opastusta ja ohjausta sähköiseen asiointiin sekä laite- ja verkkopalveluiden käyttöön. Opastuspäivät järjestettiin yhteistyössä paikallisten yhdistysten kanssa.

Vuodelle 2017 asetettu tavoite ylittyi selvästi sekä opastustilaisuuksien että osallistujamäärien suhteen. Opastustilaisuuksia järjestettiin 62 kappaletta 50 paikkakunnalla ja niissä tavoitettiin yli 700 henkeä.

Vertaisohjaajat

Vertaisohjaajia tuettiin valtakunnallisessa, suljetussa Facebook-ryhmässä. Ryhmässä jaettiin vertaistukea sekä koordinaat-

torin vinkkejä opastukseen ja tietotekniikkaan. Vertaisohjaajakoulutuksia valmisteltiin ja sovittiin pidettäväksi keväällä 2018 Porissa ja Kuopiossa. Osa koulutuksista järjestetään yhteistyössä Reumaliiton ReSurf - esteetön ensikosketus nettiin -hankkeen kanssa.

Kotisivukoulutukset

Vuonna 2017 Kotisivukoulutuksia järjestettiin kuusi kappaletta: kaksi alueellista koulutusta, joista toinen Helsingissä ja toinen Porissa, sekä kaksi perus- ja kaksi jatkokurssia Kuntorannassa. Koulutuksiin osallistui yhteensä 46 henkeä. Kotisivujen ylläpitoon ja teknisiin ongelmiin annettiin myös henkilökohtaista tukea ja ohjausta puhelimitse sekä sähköpostitse.

Arvio Verkko- ja vempaimet -toiminnasta

Hanke on ajankohtainen ja tärkeä kanava eläkeläisten osallisuuden vahvistamisessa, mistä kertoo tarjottua toimintaa suurempi kysyntä ja useimpien määrällisten tavoitteiden saavuttaminen etuajassa. Keskeisistä tavoitteista jäätiin jälkeen vertaisohjaajien kouluttamisessa ja jatkokoulutusten suunnittelussa, mikä johtui hankekoordinaattorin sairastumisesta. Nämä painottuvat siksi hankkeen lopulla. Toiminnan suureen kysyntään ja kohderyhmän tarpeisiin vastaamiseksi oleellista on jatkossakin riittävä palkattu henkilökunta.

Opastuspäivät saivat osallistujilta erinomaista palautetta ja mikä tärkeintä, osallistujat rohkaisuivat käyttämään laitteita ja verkkopalveluita sekä levittivät myönteistä sanomaa ympäristössään. Yli 95 % osallistujista koki, että opastuspäivien sisältö vastasi heidän odotuksiaan. Palautteen perusteella tiedotus oli onnistunut ja päivien aikana käsitellyt aiheet vastasivat osallistujien tarpeita. Yli 96 % osallistujista koki opastuspäivien ohjaajien toiminnan mainioksi tai hyväksi.

Viime vuoden tapaan kirjallisessa palautteessa kiitettiin opastuspäivien rauhallista tahtia ja opastajien selkeää ulosantia. Monissa palautteissa kyseltiin myös jatkokursseja sekä opastuspäiviä, joissa käsitellään erityisesti tabletteja ja älypuhelimia. Kouluttajien tekemien havaintojen perusteella osallistujien väliset tasoerot erityisesti älylaitteita käsiteltäessä ovat huomattavat, mikä näyttää välillä turhauttavan pidemmälle edenneitä osallistujia. Yksilöllinen ja tehokas opastus edellyttää ryhmä-

koon tarkkaa rajaamista opastustapahtumissa, minkä vuoksi kaikki halukkaat eivät pääse niihin osallistumaan. Alueelliset tavoitteet opastuspäivien järjestämisessä ovat toteutuneet hyvin: ainoastaan Kainuussa, Pohjois-Karjalassa ja Satakunnassa ei ehditty opastuspäiviä järjestää. Jatkossa opastuspäiviä suunniteltaessa huomio on kiinnitettävä ensisijaisesti näihin alueisiin.

Kotisivukursseja pidetään tärkeänä yhdistysten näkyvyyden ja tiedonkulun parantamiseksi. Eri yhdistysten kotisivujen ylläpitäjät kertoivat myös, että suurin osa uusista jäsenistä liittyy kotisivujen lomakkeiden kautta.

Muu hanketoiminta

EHYT ry:n käynnistämä ARPA- projekti (2015-2017) vietiin päätökseen. Projektin tavoitteena oli tukea aikuisten rahapelaamisen hallintaa, tuottaa tietoa ja välineitä haitallisen riskipelaamisen tunnistamiseen ja haittojen ehkäisyyn, toimia työelämässä, kansalaisjärjestöissä ja sosiaalisessa mediassa, sekä tuoda rahapelihaittojen ehkäisy osaksi muuta ehkäisevää työtä. Eläkeläisjärjestöjen kanssa yhteistyössä pyrkimyksenä oli kouluttaa työntekijöitä sekä aktiivi-eläkeläisiä rahapelihaittojen tunnistamiseen sekä ehkäisyyn ja kartoittaa ikäihmisen rahapelaamista, rahapelaamiseen liittyviä kokemuksia ja asenteita. Vuonna 2017 koulutussuunnittelija Tiina Rajala osallistui projektin eläkeläisjärjestöjä koskevan toiminnan suunnitteluun ja koordinointiin.

Suomen muistiasiantuntijat ry:n ETNIMU-projekti (2015-2017) vietiin päätökseen. Projektin tavoitteena oli kehittää etnisen ja kulttuurisen taustan erityistarpeet huomioon ottava muistisairaan hoitoketju ikäihmisille. Monikulttuurisuustyön koordinaattori Eva Rönkkö osallistui projektin valmisteluun ja sen ohjausryhmän työskentelyyn.

Vuokatin kesäpäivät 2017

Viestintä ja tiedottaminen

Viestinnän ja tiedotuksen tarkoitus on kertoa jäsenistölle ja yleisölle toimintavuoden tapahtumista, toiminnasta, tavoitteista ja järjestön hallinnon päätöksistä ja kannanotoista.

Järjestön sisäisen viestinnän tehtävä on turvata tiedonkulku ja vuorovaikutus järjestön jäsenten välillä, järjestön johdon ja jäsenten sekä järjestön eri toimielinten välillä.

Ulkoisella tiedotuksellaan järjestö pyrkii saattamaan kannanottonsa, kommenttinsa ja näkökohdansa yleisön tietoon. Ulkoisen tiedotuksen tehtävä on myös saada järjestölle näkyvyyttä ja innostaa mukaan uusia jäseniä.

Viestintä ja tiedottaminen kuuluvat tiedottajan vastualueeseen, hallituksen ja toiminnanjohtajan alaisuudessa. Sisäisessä viestinnässä myös muilla työntekijöillä on tärkeä rooli. Verkko ja vempaimet hallintaan -hankkeen hankekoordinaattori on tehokkaasti huolehtinut hankkeen tiedotuksesta jäsenistölle. Ulkoista viestintää on aktiivisesti toteutettu toiminnan eri alueilla, mm. monikulttuurisessa toiminnassa ja liikunnassa. Järjestön sisäisen viestinnän keskeistä osaa, järjestöohjausta ja siinä käytettäviä yhdistyskirjeitä, käsitellään toimintakertomuksen kohdassa Järjestötoiminta.

Toimintavuoden syksyllä perustettiin viestintäryhmä jonka jäseniä ovat toiminnanjohtaja, aluetyön suunnittelija ja tiedottaja. Ryhmä alkoi suunnitella ja valmistella järjestön uusia tiedotusmateriaaleja ja materiaalipohjia, graafista ilmettä ja somestrategiaa.

Vuokatin kesäpäivät

Toimintavuoden kevätkauden päätehtävät liittyivät monin tavoin Vuokatin kesäpäiviin. Lähestyvien kesäpäivien sisällöstä ja käytännön järjestelyistä kerrottiin Eläkeläinen-lehden numeroissa sekä järjestön kotisivuilla. Kesäpäivien jälkeen juttupaketti tapahtumasta julkaistiin Eläkeläinen-lehden kesäkuun numerossa 4/2017. Kevään aikana koottiin, taitettiin ja painatettiin tapahtuman käsiohjelma. Ilmoitushankinnasta vastasi pääosin Kainuun

Aluejärjestö.

Kesäpäivät olivat osa Suomi100-ohjelmaa ja mukana Suomi 100- sivustolla.

Ulkoista näkyvyyttä tapahtumalle tavoiteltiin tiedotteilla ja suorilla kontakteilla tiedotusvälineisiin. Tapahtuman alla ja aikana saatiin näkyvyyttä maakunnallisessa ja paikallisessa mediassa.

Eläkeläinen-lehti

Eläkeläiset ry:n jäsenetuihin kuuluvaa Eläkeläinen-lehteä julkaistiin seitsemän numeroa, keskimäärin 42-sivuisena tabloid-lehtenä. Eläkeläinen jaettiin postitse järjestön jäsenille sekä erikseen tilauksen tehneille yksittäisille henkilöille ja yhteisöille. Lehden tuorein numero sekä vuosikerrat vuodesta 2009 lähtien ovat myös verkossa näköislehtinä maksutta luettavissa Lehtiluukku-palvelussa. Lehtiluukkuun on suora linkki järjestön omalta kotisivulta. Eläkeläinen on mukana myös Näkövammaisten Keskusliiton ylläpitämässä Luetus-palvelussa.

Eläkeläinen-lehti on kertonut järjestön toiminnasta, hallinnon päätöksistä ja linjauksista sekä ikääntymispolitiikan ajankohtaisista kysymyksistä. Lehti on seurannut kulttuurista unohtamatta viihdettä ja harrastuksia. Tavoitteena on ollut tarjota eläkeläislukijoille tarpeellinen ja kiinnostava lukuelämys ja tukea myönteistä ikäidentiteettiä. Paikallis- ja alueyhdistyksiä on ohjattu käyttämään lehteä jäsenhankinnassa ja muussa järjestötyössä.

Lehden päätoimittaja ja pääkirjoitustoimittaja on järjestön toiminnanjohtaja. Lehden kokoamisesta ja taitosta vastaa lehden toimitussihteerinä ja kirjoittavana toimittajana toimiva järjestön tiedottaja. Juha Druftva on toiminut palkkatuella palkattuna osa-aikaisena toimittajana toimipaikkanaan Tampere. Lehden vakituksina kolumnisteina ja free lance -avustajina toimivat vuoden aikana mm. Niina Hakalahti, Tuula-Liina Varis, Siskotuulikki Toijonen, Kari Kumpulampi ja Rudolf ”Limpan” Lindblad Järjestön puheenjohtaja Martti Korhonen on kirjoittanut lehteen Puheenjohtajan

Eläkeläiset ry:n tiedotteita, kannanottoja ja lausuntoja 2017

- 16.1. "Valhe, emävalhe, tilasto - Pienimpiin eläkkeisiin tarvitaan selkeä korotus." Kommentti Eläketurvakeskuksen (ETK) tutkimukseen eläkeläisten toimeentulosta.
- 25.1. "Eläkeläinen, vaikuta huhtikuun kuntavaaleissa!" Kannustettiin eläkeläisiä osallistumaan kuntavaaleissa ja käyttämään äänioikeuttaan.
- 1.3. "Missä on eläkerahastojen kasvun raja?" Eläkeyhtiöillä ja Eläketurvakeskuksella on selvittämisen paikka.
- 17.3. "Köyhyysloukku purettava tuntuvilla tasokorotuksilla". Lääke eläkeläisköyhyyteen on tuntuva euro-määräinen korotus pienimpiin eläkkeisiin.
- 27.3. "Sipiläcare" kasvattaisi terveyseroja". Sote-uudistuksen alkuperäiset tavoitteet toteutettava – terveyserojen kaventaminen, hoitoon pääsyn helpottaminen ja yhtenäisten hoitoketjujen muodostaminen.
- 2.4. "Kelan järjestelmät saatava nopeasti kuntoon". Kelan on nopeasti saatava järjestelmänsä kuntoon toimeentulotuen maksamiseksi.
- 26.4. "Ikäihmisten oikeudet turvattava digiuudistuksissa". Valtuuston kannanotto.
- 19.5. "Palvelujen tasapuolisuus turvattava". Tulevien maakuntavaltuustojen huolehdittava palvelujen saatavuudesta ja laadusta koko maassa.
- 14.6. "Hyvinvointivaltion 'Ketään ei jätetä' -periaate musertumassa". Puheenjohtaja Vuokatin kesäpäivillä.
- 31.7. "Soten jatkovalmistelu tehtävä kaikkien eduskuntapuolueiden yhteistyöllä". Suurta ja kauaskantoista uudistusta ei pidä tehdä muutaman paikan enemmistöllä.
- 19.8. "Pienituloisimpien eläkeläisten ahdinko vaatii toimia". Puheenjohtajan viesti hallituksen budjettiriiheen.
- 24.8. "Talousnobelisti puhuu palturia". Valtuuston puheenjohtaja muistutti, että eläke-etuja on monin tavoin heikennetty.
- 26.9. "Kotona asuminen voi olla vanhukselle siunaus mutta myös kirous". Olosuhteet kotona pitää luoda sellaisiksi, että kotona asuminen turvaa ihmisarvoisen elämän.
- 1.12. "Valinnanvapausesitys irrotettava sote-uudistuspaketista". Laajapohjainen parlamentaarinen valmistelu on luonteva yli vaalikausien ulottuvissa hankkeissa.

Kuntavaalit

Eläkeläiset ry kannusti eläkeläisiä osallistumaan ja vaikuttamaan aktiivisesti 9.4.2017 pidetyissä kuntavaaleissa, käyttämään äänioikeuttaan ja haastamaan puolueita ja ehdokkaita eläkeläisille tärkeissä asioissa. Järjestön hallitus hyväksyi 25.1. kuntavaalien kärkitavoitteiksi: 1. lähipalvelut ja esteetön liikkuminen on turvattava, 2. julkisella vallalla on vastuu palveluista, niitä ei saa pakkoyhtiöittää eikä yksityistää, 3. hyvän hoivan takeeksi täytyy olla riittävä, ammattitaitoinen henkilökunta, 4. terveyskeskusten käyntimaksut on poistettava, 5. liikuntapalvelut on saatava maksuttomiksi 65 vuotta täyttäneille, 6. eläkeläistoiminta ansaitsee maksuttomat, esteettömät toimitilat, 7. eläkeläisten ääni kuuluviin – vanhusneuvostojen toimintaedellytykset on turvattava

30.11. Lausunto sote-uudistukseen liittyvästä asiakkaan valinnanvapaudesta

Eläkeläiset ry:n lausunnon mukaan lakiesityksessä on ikäväestön näkökulmasta suuria ongelmia, jotka ovat ristiriidassa sote-uudistuksen alkuperäisten tavoitteiden kanssa. Eläkeläisväestö on sosiaali- ja terveyspalveluiden suurkuluttajia ja sote-uudistus koskettaa heidän elämäänsä suuresti. Palveluihin liittyvästä valinnanvapaudesta säädettyä on erittäin tärkeää varmistaa, että ikäväestö ei joudu muuta väestöä heikompaan asemaan.

Eläkeläiset ry näkee valinnanvapausesityksessä ikäväestön palveluiden ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta monia riskejä.

palstaa joka Anne Lindfors-Shabanin käännökse-
nä julkaistaan myös ruotsiksi vinjetin Ordförandes
kolumn -alla. Valtuuston puheenjohtaja Kalevi
Kivistö on kirjoittanut Kalevin kynästä -pals-
tallaan. Toimiston työntekijät ovat kirjoittaneet
omiin toimialueisiinsa liittyvää aineistoa.

Sääntömääräiset kokousilmoitukset ja perinteiset
joulu- ja uudenvuodentervehdykset ovat tärkeä
osa lehden vuosittaista sisältöä ja merkittävä tekijä
myös lehden taloudessa. Lehden ilmoitushankin-
taa on hoitanut Marja-Leena Laitinen Lehden
painopaikka vuonna 2017 oli Suomalainen Lehti-
paineo Kajaanissa.

Järjestön tiedotteet

Eläkeläiset ry:n näkemykset ja kommentit toimi-
tettiin medialle tiedotteina hallituksen, valtuuston,
puheenjohtajan ja muiden luottamushenkilöiden
puheista ja lausunnoista (katso sivu 36).

Kuntavaalit

Kuntavaalien alla painatettiin paikallisyhdistyksille
jaettava esite, jossa esiteltiin järjestön ikääntymis-
poliittisia tavoitteita ja kannustettiin käyttämään
äänioikeutta. Ehdokkaina olleiden järjestön jäsen-
ten nimet julkaistiin Eläkeläinen-lehdessä, samoin
vaaleissa valituiksi tulleiden nimet.

Verkkosivut ja sosiaalinen media

Eläkeläiset ry:n kotisivut osoitteessa www.elakelaiset.fi uudistuivat toimintavuoden keväällä.
Tärkeimpiä teknisiä uudistuksia on se, että sivut
nyt mukautuvat automaattisesti käyttäjän näytön
koon mukaan. Sivuja voi näin ollen entistä huo-
mattavasti paremmin tutkia ja lukea ”perinteisen”
tietokoneen lisäksi myös tabletin ja älypuhelimien
ruudulta.

Kotisivujen ajankohtaisuutta kehitettiin mm.
päivittämällä niille mahdollisimman paljon tietoa
järjestön valtuuston kokouksen ja Vuokatin kesä-
päivien yhteydessä.

Ajankohtaista-osiossa julkaistiin vuoden aikana
90 otsikkoa järjestön kannanotoista, tapahtumista,
blogikirjoituksista ja muista järjestötoimintaan ja
ikäihmisten elämään liittyvistä aiheista.

Kari ”Tumi” Turusen Pyörällä päästään -blogi,
Kirjeitä mummolasta -blogi ja Kävelypässit-ryh-

män ylläpitämä blogi jatkuivat aktiivisina.

Eläkeläiset ry:n Facebook-sivulla julkaistiin vuo-
den aikana erilaista aineistoa. Erityisen vilkasta
sivulla oli Vuokatin kesäpäivien aikana. Syyskau-
della järjestölle perustettiin Instagram-tili.

Yhdistysten ja aluejärjestön kotisivujen perusta-
mista ja tekemistä tuettiin vuoden aikana tehok-
kaasti Verkko ja vempaimet hallintaan -hankkeen
voimin.

Arvio viestinnästä ja tiedotuksesta

Järjestön viestintää ja tiedottamista arvioitiin vies-
tintäryhmässä, työntekijöiden suunnittelupalave-
reissa ja järjestön hallituksessa. Eläkeläinen-lehden
lukijat ja yhdistysten toimihenkilöt ovat antaneet
palautetta lehdestä ja [www-sivuista](http://www.sivuista).

Eläkeläinen-lehden levikki ja kotisivujen kävi-
jämmäärät ovat toimintavuoden aikana pysyneet
entisellä tasolla.

Eläkeläinen-lehti on säilyttänyt järjestölehdelle
asetettavan journalistisen tason. Lehden tekemi-
seen avustajina ja kirjeenvaihtajina osallistuvien
järjestön jäsenten määrä on pysynyt hyvällä
tasolla, ja yhdistysten uudetkin toimihenkilöt ovat
kiitettävästi muistaneet toimittaa aineistoa lehteen.

Ulkoisessa tiedotuksessa tiedotteilla puheenjoh-
tajan ja muiden luottamushenkilöiden puheista ja
lausunnoista onnistuttiin ylittämään uutiskynnys
toistuvasti, erityisesti paikallisissa ja alueellisissa
medioissa. Vuokatin kesäpäivät saivat samoin
julkisuutta erityisesti paikallisesti ja alueellisesti.

Talous

Järjestön toiminta toteutui hyväksytyjen suunnitelmien mukaisesti. Hallitus seurasi järjestön talouden toteutumista suunnitelmallisesti uudistettujen talousraporttien pohjalta. Järjestö laati omistamansa tytäryhtiön Kuntoranta Oy:n kanssa konsernitilinpäätöksen.

Kylpylähotelli Kuntoranta

Järjestön omistama, Varkaudessa sijaitseva Kuntoranta on vuokrattu Kuntoranta Oy:lle. Yhtiön koko osakekanta on järjestön omistuksessa Liiketoimintayhtiö kehittää Kuntorantaa matkailukeskuksena ja tuottaa Kylpylähotelli Kuntoranta nimellä loma-, kylpylä-, majoitus- ja ravintolapalveluja.

Järjestö ostaa Kuntorannalta palveluja omille kursseille, kokouksille ja erilaisille tapahtumille. Jäsenyhdistykset ja niiden henkilöjäsenet käyttävät omien tarpeittensa mukaan Kuntorannan palveluja erilaisiin retkiin ja lomiin. Kuntoranta myy palvelujaan erilaisille järjestöille, yrityksille ja yhteisöille sekä henkilöasiakkaille. Lomajärjestöt ovat Kuntorannan merkittävä asiakasryhmä.

Strategisten linjaustensa mukaisesti järjestö on aktiivisesti hakenut yhteistyökumppaneita ja neuvotellut Kuntorannan omistukseen liittyvistä järjestelyistä mukaan lukien paikan myynti uusille omistajille. Tavoiteltuja konkreettisia ratkaisuja ei vielä löydetty ja ponnisteluja jatketaan. Tavoitteena on Kuntorannan uudistaminen ja liiketoiminnan vahvistaminen.

Tulos ja tase

Järjestön tilinpäätös 2017 on alijäämäinen 533 000 euroa.

(kts. kaaviot viereisellä sivulla).

Tulos painui voimakkaasti tappiolle suurien arvonalennuskirjauksien johdosta. Järjestö alaskirjasi omistamansa kylpylähotelli Kuntorannalle myöntämänsä pääomalinat kokonaisuudessaan yhteisarvolla 471 000 euroa ja laski osakkeiden arvoa 90 000 euroa, jolloin osakkeiden tasearvoksi jäi 10 000 euroa. Järjestön toimintojen tuotot jäivät budjetista 10 % (43 000 euroa), mutta myös varsinaisen toiminnan kulut ilman poistokirjauksia jäivät

alle budjetoidusta 7 % (85 000 euroa). Sijoitustoiminnan tulos jäi myös alle budjettitavoitteen 34 % (67 000 euroa). Sen sijaan varainhankinnan tulos ylitti budjettitason 28 % (53 000 euroa). Rahoitustoiminnan budjetoitu alijäämä jäi 5 % pienemmäksi (11 000 euroa). Järjestön maksuvalmius on heikentynyt kuluvaan tilikauteen aikana. Järjestö on kiinnittänyt erityistä tarkkuutta talouteen ja tehnyt lyhyen ja pitkän aikavälin suunnitelmia talouden tasapainottamiseen.

STEA:n eli Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskuskuksen yleis-, kohde- ja hankeavustuksien osuus järjestön kokonaistuotoista on 57 % (vuonna 2016 54 %).

Testamenttilahjoitukset

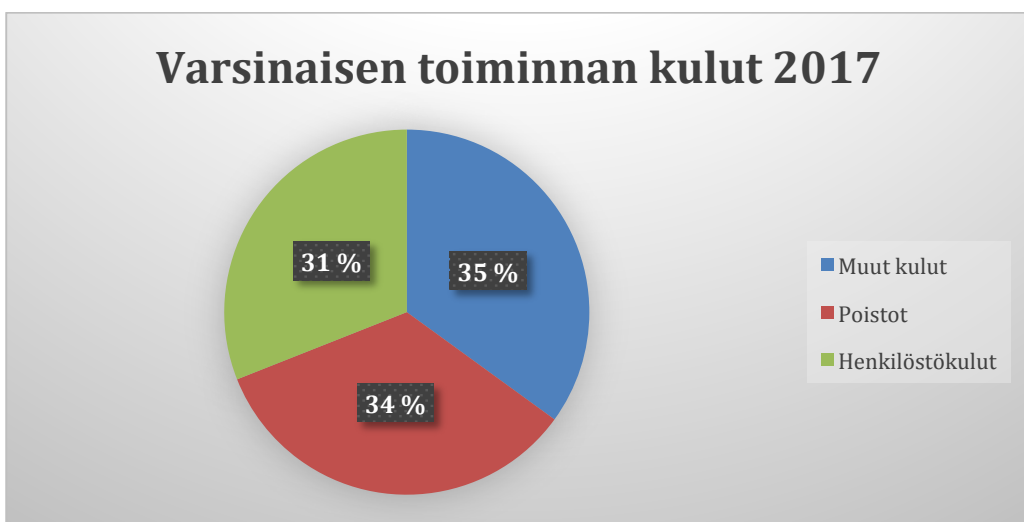
Järjestö vastaanotti testamenttilahjoituksia vuoden 2017 aikana 76 000 euroa, josta 26 000 euron osuutta rajoittaa lahjoittajan erikseen määrittelemä tahdonilmaisu.

Näkymät vuodelle 2018 ja siitä eteenpäin

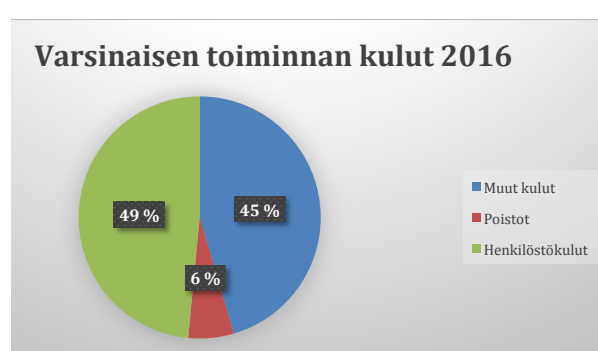
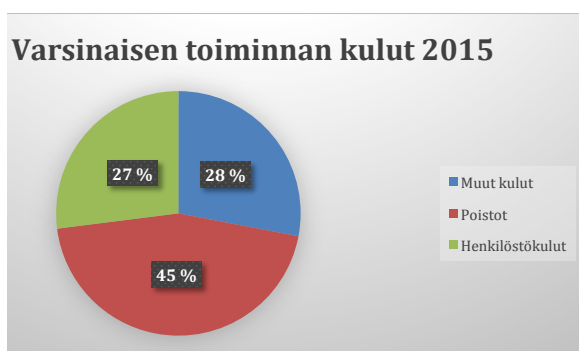
Sosiaali- ja terveysministeriö on vahvistanut järjestölle vuoden 2018 STEA:n yleisavustuksen 563 000 euroksi. Avustus on 6 000 euroa suurempi kuin viitenä edellisenä vuotena. Järjestön kohdennettuun monikulttuurisuusustoimintaan saatiin myös avustuskorotus. Toiminnan avustus nousi 70 000 eurosta 79 000 euroon. Jäsenjärjestöavustuksen taso säilyi 30 000 eurossa. Järjestön valtakunnallisen Verkko ja vempaimet hallintaan -hankkeen toimintaan vuonna 2016 myönnetty kolmivuotinen rahoitus päättyy helmikuussa 2019. Järjestölle myönnettiin Opetus- ja kulttuuriministeriöltä erityisavustus ajalle 1.4.2018 – 1.4.2020 yhteensä 40 000 euroa.

Järjestö jatkaa vuoden 2017 lopulla alkanutta IT-järjestelmän uusimista. Suurimpana tästä on jäsenrekisteriohjelman muutos ja pilvipalveluihin siirtyminen.

Vuoden 2018 järjestön jäsenmaksu korotettiin valtuuston vuoden 2017 kokouksessa 18 euroon (vuonna 2017 16 euroa).

2017: Poistot sisältävät arvonalennuskirjauksia 561 t €.

2015: Poistot sisältävät arvonalennuskirjauksia 734 t €.

Eläkeläiset ry:n vuosikertomus 2017